

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tuzemstvo: četrdeset 40 Din, polletno 80 Din, celoletno 160 Din; za tujemstvo: četrdeset 40 Din, polletno 80 Din, celoletno 160 Din. — Račun poštne hranilnice, poštnice v Ljubljani, št. 10.711.

Naglavni greh klerikalne stranke

Marsikdo je danes pristaš SLS le še zaradi tega, ker je v dobri veri, da ta stranka dobro dela in da pametno zastopa koristi slovenskega ljudstva.

Tistih, ki si od politikujočih duhovnikov dajo natvesti, da je vera v nevarnosti in da bi bila vera brez SLS izgubljena, tistih tu ne uvažujemo, kajti to so duševni siromaki, ki bi jim taki duhovniki ravno tako lahko natezeli, da bo pojutrišnjem konec sveta. Duhovnik, ki meša vero v strankarstvo, je bogokletnik, kdor pa mu verjame, da je n. pr. greh brati „Domovino“ ali voliti SDS, ta je teliček, ki mu ni pomoči.

So pa tudi ljudje, ki vedo, da SLS vero samo zlorablja, a mislijo, da so kulturne in gospodarske koristi Slovencev dobro varovane od SLS. Zakaj? Ker je SLS proti Srbom in ker je za avtonomijo.

Jaz pa pravim, da sta ravno ti dve stališči krivi vse naše nesreče in slabega gospodarskega položaja. V času, ko se celijo naše vojne rane in ko je vsa Evropa v gospodarskih stiskah, bi poslanci morali paziti edinole na gospodarske koristi ljudstva. Kaj pa je delala in dela SLS že sedem let?

Potem ko je bila tri leta v Beogradu in v Ljubljani sama na vladi in je odpravila deželno avtonomijo na Kranjskem, razpustila okrajne zastope na Štajerskem, potem ko je izdala skupaj z drugimi strankami, največ z radikali, vse one zakone (n. pr. o zvišanju taks itd.), proti katerim zdaj tudi ona kriči, je ista SLS od leta 1921. začela novo gonjo proti Srbom v „Domoljubu“, „Slovenskem Gospodarju“, s prižnice in še bolj v agitaciji med ljudstvom, obenem pa izdala geslo: **Avtonomijo ali smrt!** Avtonomijo, to se pravi škofovska vlada v Sloveniji. SLS se je obesila za frak Stepanu Radiču, hvalila ga je do neba, in ko je šel v Moskvo med boljševike, je bil v „Slovincu“ slikan kot najpametnejši politik in mučenik obenem. Leta 1923. je SLS preprečila volitve v oblastne in okrajne skupščine ter sta malo preostajajoča gg. Smodej in dr. Brejc v imenu SLS v Zagrebu podpisala protokol, ki je oblikoval podpora samoradikalni centralistični vladi. Ta vlada se je s pomočjo SLS držala vse leto 1923. in so jo šele Pribečević in tovariši zrušili marca meseca 1924. potem ko je v finančnem zakonu že uvedla silna nova bremena in povišala zemljiški davek. SLS je bila tista stranka, ki je ves ta čas držala

pokoncu centralistično vlado, v kateri ni bilo nobenega Slovenca!

To je zgodovinska resnica.

Leta 1924. je podprla Radiča, ki je v inozemstvu razdiral državo. Šele SDS je razbila to zvezo Radiča z dr. Korošcem na jesen leta 1924. z razpisom volitev. Po zmagi Narodnega bloka je kmalu nastopila današnja vlada radikalcev in radičevcev. Kdaj je torej mogla SDS svoj program izposlovati?

Med tem se je položaj SLS v Beogradu zaradi vednih hujskanj proti Srbiji in cirilici tako poslabšal, da je 20 njenih poslancev izgubilo vsak ugled.

Naglavni greh SLS je, da je ona, ko je bila do leta 1921. na vladi, sama glasovala za vse ono, kar zdaj preklinja, od tedaj pa na tako nespameten način s svojo avtonomijo

in hujskanjem razbija okrog sebe, da se ji vse smeje, zlo te nespametnosti pa občutijo slovenski kmet, trgovec, delavec in obrtnik.

Jaz sem že mnogokrat rekel in pri tem ostanem, da je položaj Slovencev le zato tako slab, ker so Slovenci od volitev 1. 1920. naprej ves čas kazali klerikalno kopito proti Beogradu. Kdo se ga boji? Kdo se hoče nani ljubeznivo ozreti, ko gre od njega samo sovražstvo? Klerikalizem je bil komaj še dober za Avstrijo, v Jugoslaviji pa je za ljudstvo, ki se ga oklene, prava gospodarska propast.

Ako bodo Slovenci res hoteli sodelovati pri državnih odločitvah, kakor se spodobi in kakor jim gre v državi, ki je ravno tako njihova, kakor je srbska ali hrvaška, bodo morali SLS poslati tja, kamor spada: med neljube spomine na žalostno preteklost, v starinarski muzej.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Iz pisma starejšega župnika

Poštena duhovščina obsoja zlorabo vere in cerkve v politične namene.

Na naš poziv, naj se izjavi poštena duhovščina, ki vidi svojo glavno nalogo v vestnem izvrševanju svojega poklica in ne v dnevnih politikah, ali odobrava nedostojni nastop ljubljanskega škofa proti „Domovini“, smo prejeli daljše pismo od uglednega, starejšega župnika na deželi. Iz tega pisma navajamo par glavnih značilnih odstavkov, ki dokazujejo, da trezno misleča slovenska duhovščina nikakor ne odobrava, da se postavlja ljubljanski škof kot zastopnik katoliške cerkve očitno v obrambo pogrešene politike klerikalne stranke in da z zlorabo svojega cerkvenega dostojanstva nastopa kot agitator proti listom SDS, zlasti proti „Domovini“, ker škoduje s tem ne samo svojemu škofovskemu ugledu, ampak tudi ugledu katoliške cerkve same, ki jo zastopa.

Omenjeni župnik, čigar imena žal na njegovo željo ne smemo navesti, da bi ne bil izpostavljen neljubemu škofovemu preganjanju, nam piše med drugim:

„Reči moram odkritosrčno, da me je škofovo pismo v „Domoljubu“ proti Vašemu listu zelo presenetilo. O tej stvari sem se razgovarjal z nekaterimi svojimi duhovnimi tovariši in bili smo vsi mnenja, da g. škof ni ravnal prav, ker se je javno spustil v politični boj kot zastopnik cerkve proti gotovi politični stranki. Mi dušni pastirji namreč vemo, da niso dobri katoličani in verniki naše katoliške cerkve, samo pristaši SLS, ampak tudi pristaši drugih strank in seveda tudi Samostojne demokratske stranke. Zato obsojamo, vsaj kar nas je trezno mislečih, da se pristaši gotove stranke ali celo stranka sama proglašajo za brezverce, ker se na ta

način samo odbijajo od katoliške cerkve. Ni mogoče, da bi bili vsi katoličani enega političnega naziranja, saj gre v politiki večinoma le za posvetne stvari. Lahko pa smo vsi dobri verniki. Še bolj škodljivo je, če se pristaši kake stranke kljub temu, da žive pošteno in verno življenje, proglašajo za brezverce, in če potem ti ljudje vidijo, da mnogi pristaši nasprotnne stranke, ki ni proglašena za brezversko in ki hoče biti zaščitnica cerkve, ne žive preveč zglednega in v resnici krščanskega življenja.

Vidite, to so stvari, zaradi katerih jaz, ki imam vsak dan opraviti z dejanskim dušnim pastirstvom, ne morem odobravati zadnjega škofovega nastopa proti SDS in njenemu tisku.

Seveda sem jaz in mnogi moji sobratje mnenja, da škof tega ni storil iz lastnega nagiba, pač pa na nasvet one ljubljanske duhovščine, ki ji je politiziranje ljubše kakor dušno pastirstvo in ki nimajo prave ljubezni napram svojemu poklicu. Ne rečem, da je taka duhovščina samo v Ljubljani, tudi na deželi to je, žal, mnogo, toda v Ljubljani odločneje v vodstvu in tajništvu SLS v vseh njenih političnih, posvetnih, socialnih in gospodarskih organizacijah. Ker pa se zaradi svojega sodelovanja v politiki čuti prizadeta in odgovorna pri političnih neuspehih SLS, skuša uporabiti vsa sredstva, da bi preprečila nazađovanje SLS, pri čemer se poslužuje tudi g. škofa, ki ga o vseh dogodkih samo enostransko informira. Nič čudnega ni, če g. škof v dobri veri (?) nasede tem ljudem, ki po mojem mnenju dostikrat niso vredni, da nosijo duhovniško suknjo, ker sejejo samo ne-

potrebno sovraštvo. Hudo je nam vsem, ki res ljubimo vero naših očetov in svoj narod.

Nič čudnega ni, ako zaradi teh ljudi tudi ostali duhovniki trpimo na ugledu, ker je javnost pač navajena, da po par slabih zgledih tudi ostalo družbo slabo sodi. Vem, da ne delajo prav, vendar pa bi želeli, da bi se zaradi ugleda duhovniškega stanu ne razpravljalo preveč na dolgo o teh stvareh po listih, ker trpimo potem tudi nedolžni, a tudi ugled cerkve same. (Nam je resnica nad vse! Ako bi na greh molčali, bi greh podpirali in bi se razmere nikoli ne zboljšale. Tako uči tudi katoliška cerkev sama. — Op. uredništva.)

Jaz ne rečem, da mi vse ugaja, kar «Domovina» piše. Marsikaj bi raje videl, da bi ne povedala. (Zakaj? — Op. uredn.) Kljub temu pa moram priznati, da prinaša marsikaj poučnega in tudi lepega, kar moram pohvaliti po svoji vesti tudi kot duhovnik. Če primerjam ta list z marsikaterim drugim, moram reči, da se trudi pisati dostojno. Doslej tudi še nisem zasledil, da bi napadala «Domovina» vero ali sramotila verske resnice, kar se niti škof ni upal trditi, četudi to «Domoljub» z zlobnim namenom podtika. Prav zato pa se mi neumestno zdi, ako škof v obrambi politike SLS prepoveduje kot cerkveni nadpastir čitanje «Domovine». Vem namreč dobro, da se «Domovina» mnogo čita na deželi, zaradi česar ljudje lahko sami sprevidijo, kaj je res ali ne. Saj se je po mojem mnenju ravno zaradi tega tako razširila, ker so videli, da ni vse resnica, kar nasprotni listi trdijo. In če ljudje spoznajo, da tudi ni res, kar škof trdi, potem je seveda to za «Domovino» sicer dobro, žalostno pa je za našo katoliško cerkev, zakaj kaj takega je po mojem mnenju očitno pohujšanje. (Mi smo se ravno zaradi tega vedno borili proti zlorabi vere v politične namene. — Opomba uredništva.)

Ostovo vprašujete, zakaj na vse to molčimo duhovniki, ki na tihem ne odobravamo postopanja našega g. škofa v obrambi SLS in njene zgrešene politike ter postopanja onih ljudi, ki so napravili iz cerkve božje politično kupčijsko hišo. Glejte, mi smo duhovniki in nas vežejo mnogo bolj ostre cerkvene po-

stave kakor pa druge vernike. Kako naj se duhovnik upre svojemu škofu? To je zelo tehten vzrok, pa kljub temu sem dostikrat mislil nastopiti javno proti tem izrastkom v verskem in cerkvenem življenju. Glejte, vedno sem se zbal, da bi bilo vse zaman in da bi pohujšanje postalo še večje, ako bi se duhovniki javno napadali med seboj. Zbal sem se, da bi bile moje moči preslabe, da bi v tem boju omagal napram premoči, dočim bi Cerkev in narodu ne mogel koristiti, kakor želim. Zato sem molčal in se vdal v voljo božjo. Zagotavljam Vas pa, da mnogo molim, naj bi Bog odprl zaslepljenim oči in trdovratnim zakrknjenim srcem. Mogoče me bo Bog uslišal v svojo večjo čast in slavo ter dal spoznati vsem svojim služabnikom, ki se imenujejo njegovi namestniki na zemlji, da Cerkev ne sme biti politična stranka, ampak ljubeča mati napram vsem svojim sinovom.

Tako se glasi pismo našega župnika z dežele. Nimamo mnogo pristaviti; poudariti pa moramo z ozirom na konec njegovega pisma, da Bog ni same rekel «Moli!», ampak «Moli in delaj!». To se pravi, da je vsakdo sokriv, kdor pusti, da se vera in cerkev vlačita v blato s tem, da se na farizejski način zlorablja za politične strankarske namene.

Kljub temu smo g. župniku iz srca hvaležni za njegovo pismo, ker nam v marsičem potrjuje, da smo imeli prav, kadar smo v našem listu pisali proti vmešavanju vere v politiko. To pismo nam dokazuje, da smo na pravem potu in da so med slovensko duhovščino še ljudje, ki pravijo, da klerikalna stranka ni katoliška cerkev in ki ne odobravajo postopanja one politikujoče duhovščine, kateri so vera, politika, cerkev in bera vse skupaj ena sama godlja v enem samem loncu.

Našim čitateljem priporočamo, naj gornje pismo župnika z dežele natančno prečitajo, potem pa presodijo, ali je klerikalna gonja proti «Domovini» upravičena.

Prišli bodo do spoznanja, da smo na pravi poti, in tudi do prepričanja, da bo zmagala resnica, ki jo je «Domovina» vedno gojila kot resnično hčerko božjo ne glede na razna klerikalna obrekovanja in preklinjanja.

Politični pregled

Vsa javnost vé, da sedanja vlada radikalov in radičevcev že dolgo hira na svoji notranji razkrojenosti in da mora slej ali prej priti do poloma. Dogodki se v zadnjih dneh vrstijo s tako naglico, da utegne prav nenadoma izbruhniti

kriza vlade.

ki lahko rodi dalekosežne posledice. Naha-jamo se pred zaključnim glasovanjem v državnem proračunu, ki naj bi s 1. aprilom stopil v veljavo. V Narodni skupščini se nadaljuje razprava o postavkah posameznih ministrstev in v naslednjih dneh naj bi podala Narodni skupščini podrobno poročilo še važna dva vladna moža: zunanji minister dr. Ninčič in finančni minister dr. Stojadinovič. Vsak bi torej pričakoval, da bo vlada, ki je sedanji proračun sestavila, vztrajala vsaj tako dolgo, da ga tudi spravi pod streho. Pa ne! Ravno zdaj, ko so dnevi do končnega glasovanja, že štet, stopa kriza ostro na dan in najnovejše vesti ne izključujejo možnosti, da vlada pade že pred sprejetjem proračuna.

Kakšni so glavni razlogi za tako naglo majanje vlade? Obilo jih je in vsak je tehten. Pred vsem je ljudstvo povsod nezadovoljno nad nesposobnostjo in nazadnjaštvom sedanje vlade. Kaj je sedanja vlada izpolnila dobrega od vsega onega, kar je lani tako mogočno obetala? Nič drugega ne, kakor da davkoplačevalcu z velikanskim proračunom tovari neznoša bremena na hrbet, uradništvo pa šikanira in prestavlja križem kračem kakor igračko. Nič čudnega, da je nezadovoljstvo našlo odmev tudi že v obeh vladnih skupinah in da je posebno v radikalnem klubu bilo doslej že obilo vretja. Najvidnejši povod za otvoritev krize pa daje

borba med Pašičem in Ljubo Jovanovićem.

ki sta stara nasprotnika, čeprav v eni stranki. Zgodilo se je namreč, da je Jovanovićev zat zadnje čase po vrsti razkril vse nelepe kupčijske zadeve Pašičevega sina. A ta je odgovo-

Ivan Albrecht:

Zlato srce

Povest.

(Dalje.)

XX.

tiša vsaka duri mu zapira,
skriva se ko zver po lesu plaha.
(Fr. Levstik.)

Ko je tisti večer Foltan uvidel, da ga je Gozdnikov Janez zalotil v trenutku, ko je pahnil Mojco v Dravo, je začutil, da je zaigral vse. Kakor besen je planil med olšje in bežal, kar so ga nesle noge. Izprva je nameraval kreniti proti domu, ko pa si je nekoliko opomogel in premagal prvi naval strahu, si je premislil. Zaskrbelo ga je, kaj bo, ko se vrne Janez domov in pove, kar je videl.

Med nizkim olšjem skrit je premišljeval na vse strani, ne da bi mogel najti rešilno misel. Tedaj se je spomnil Lole, ki jo je bil poslal k Lendauerjevini. Ako se ji ni pripetila kaka nesreča, mora biti ženska zdaj že doma. Njena pot pa je bila tako važna, da mora na vsak način govoriti z njo. Ako je prav razumela in dovolj spretno izvršila svojo nalogo, se je morda vrnila s tako veselimi novicami, da bo že vse dobro.

Ko je Foltan tako premišljeval, se je vzbudilo v njem novo upanje. Sklenil je, da se bo previdno splazil k Lolini bajti in vsaj pogledal, da li se je že vrnila.

Kakor je potepuh glede marsičesa imel blazno in kosmato vest, je bil vendar do

tega večera vsaj enega greha prost: moral še ni nikoli. Sedaj pa — Bog ve, kaj je z Mojco? Ali jo je v mrzli Dravi zalotila smrt, preden je priskočil Janez na pomoč? ... Plaho se je oziral Foltan na vse strani in vsak najmanjši šum ga je navdal z novim strahom. Zahreščal je sneg, dračje je zahrustalo, veja se je kje podrgnila ob vejo — Foltan pa je že bil prepričan, da so mu za petami ljudje, ki se hočejo maščevati. Kakor mačka se je potuhnil, prislusnil in se jel spet polagoma plaziti dalje. Toda groza, ki ga je mučila, mu je priklicala vsak trenutek, kaj novega pred oči, vedno hujše in hujše, dokler ni nenadoma zagledal pred seboj — Mojce. Planil je kvišku, hotel zarjuti, bežati, toda noge so mu odpo-vedale pokorščino. Kakor klada je omahnil na tla in čakal, kaj se bo zgodilo. Korak, dva, še eden... in še... Prikazen ga je prišla za ramo:

«Foltan!»

Tedaj je šele po glasu spoznal, da ne stoji Mojca pred njim, ampak — Lola. Ne da bi bil vedel, se je priplazil na vas in čisto blizu bajte ravno v času, ko se je Lola vračala. Pri Gozdnikovih je bila spotoma oddala Maksovo pismo in je že vedela, kaj se je zgodilo z Mojco.

«Kaj si pa naredil?» mu je siknila, potepuh pa jo je samo gledal.

«Ti, Lola, ali si res ti?» se je naposled opogumil in se dvignil.

«Jaz! Pa kaj si naredil, pravim, a?» je hitela ženska. «Mojco si pahnil v Dravo. Ali veš, da te bodo prijeli in zaprli?»

«Jaz — Mojco?» je zategnil Foltan. Potepuška narava je zmagala. «Ali se ti blede?» se je delal nevednega.

«Meni ne, ampak tebi se bo, ko te bodo gnali vklenjenega ko razbojnika iz Pobrežja,» se je škodoželjno zasmejala Lola.

Foltan, ki se je zdel sedaj sam sebi že dokaj na površju, je zavil oči in vprašal:

«Mene?»

Potem naglo:

«Ali si bila pri Lendauerjevih?»

«Sem.»

«In —?»

Lola je na kratko povedala, kar je vedela novega.

Foltan se je zavzel:

«Ni mogoče. Kaj, umri da je stari?»

«Že podpira zemljo z nosom,» je hladno potrdila Lola.

«In Maks?»

«No, tako.»

«Kaj se to pravi: tako?»

Lola je skomignila z rameni.

«Kaj se pravi?! Ne vem. Videla sem, da mu ni prav nič več na tem, no, na teh neumnostih — ali kako bi že dejala?!»

Foltan ni bilo Lolino govorjenje prav nič všeč.

«Pojdiva hitro v bajto, da se malo pogrejem. Potlej mi boš povedala bolj natanko,» je silil potepuh in hotel dalje, Lola pa ga je zavrnila:

«V mojo bajto? Ne boš, prijatelj, dokler imaš tak madež na sebi! Da bi žandarji stikali pri meni in me mogoče celo odgnali. — Brrr, mi ne pride na misel! Saj sem ti pove-

ni tako, da je v spopad vpletel tudi Ljubo Jovanoviča, češ, da on povzroča vse obtožbe. S tem je cela zadeva na mah dobila politični značaj, ker je povsem jasno, da se početje Pašičevega sina mora razjasniti v radikalnem klubu in da bo ob tej priliki prišlo do spora med starim Pašičem in Ljubo Jovanovičem.

Najvažnejše je, da se je Pašič zadnje dni sam že parkrat izrazil napram svojim ministrom, naj bodo

priljubljeni na konec sedanje vlade.

To je imelo za posledico, da se že par dni v ministrstvih nič ne dela, a tudi v Narodni skupščini pojava zanimanja za proračunsko razpravo.

Ogledi se, da utegne novo vlado sestaviti dr. Ninčič, ki se je v torek popoldne vrnil iz Pariza, kjer je sklepal prijateljsko zvezo s Francijo kakor prej v Rimu z Italijo. Nam je prav vseeno, če je on določen za bodočega ministrskega predsednika ali kdo drugi, ker samostojni demokrati so pač toliko samozavestni, da se ne bodo ponujali nikomur. Pač pa želijo, da naj bi dr. Ninčič raje prej podal v Narodni skupščini

poročilo o našem zunanjepolitičnem položaju

in o novih prijateljskih zvezah, ki jih je zadnje čase sklepal. Potem, če jugoslovensko javnost prepriča, da je ukrepal prav in v korist naše države, pa le naj poskuša svojo srečo pri sestavljanju nove vlade. Klerikalce bo imel takoj pred nosom, saj mu je dr. Korošec že zadnjič pokadil v »Domoljubu« in ga pohvalil kot izbornega državnika...

V posebno usodno zagato pa s krizo vlade lezejo slovenski radičevci. O. Pucelj in njegovi tovariši so doslej v Narodni skupščini nad vse laskavo zagovarjali 13milijardni proračun in glasovali za vse postavke. A zdaj, ko vlada sama uvidela, da bo morala radi notranjega razkroja in radi velikanskega nezadovoljstva pobrati šila in kopita, s čimer bodo tudi

slovenski radičevci odfrčali, kakor so dolgi in široki.

Jih bo v domovini zadelo zasuženo plačilo: splošni prezir in zgražanje nad njihovim dosedanjim hlapčevstvom, ki ni prineslo slovenskemu davkoplačevalcu niti trohice koristi, pač pa neprestana poniževanja in nova bremena.

Spričo napetega položaja, o katerem bomo prihodnjič morda lahko prinesli že podrobnejše nove vesti, stopa pri nas zanimanje za dogodke v zunanjem političnem svetu zopet polagoma v ozadje. Sicer pa ni beležiti kakih posebno značilnih dogodkov. Po neuspehu izrednega zasedanja Zveze narodov v Ženevi se zdaj vršijo

v parlamentih zainteresiranih držav (predvsem Nemčije in Anglije) obsežne razprave,

ki naj pojasnijo ženevski polom. Naravno, niti ena niti druga država noče biti kriva in tako so ustenja zopet velika, zrna pa med plevami ni najti.

DOPISI

BARJE. Na praznik sv. Jožeta popoldne in 21. t. m. popoldne je priredila šolska mladina barjanske osnovne šole mladinske igre »Desetnik in sirotica«. Ta iz naroda vzeta igra s petjem in rajanjem vsebuje lepe in v dušo segajoče prizore. Igralci, sami šolski otroci, so izvajali svoje vloge dobro, posebno desetnik kraljevič (Titko) in kraljčina (Zina) sta se odlikovala. Majhne napake naj se še popravijo. Prav lepo so pele gorske vile vapavanko nad desetnikom. Posebno pa so ugajali s svojim odličnim nastopom in ubranim petjem kraljevički-palčki s dolgimi bradami ter njihov vodja (Marko). Mačeha je bila malo premirna pri nastopu, zato pa njena mlajša hčerka toliko bolj živahna. Dobra je bila tudi igra gorskega moža (Karlo). Prav ugajalo je narodno kolo, ki ga je rajalo in pelo mlado občinstvo pred mašo in po njej. Veliko smeha in zabave je povzročil občinski sluga, ki je po maši na trgu oznanjal beg gorskega moža s Triglavskega pogorja na italijanske Apenine. Ob raznih prizorih si videl marsikatero oko dobrih barjanskih mamc ročno. Če

prav ni bilo v teh dneh vabljivo vreme, vendar se je obkraj napojila soba s raznovrstnim občinstvom, ki so med posameznimi dejanji dajali duška zadovoljnosti s ploskanjem. Učiteljstvu, ki je imelo na tej prireditvi mnogo truda, gre dostojna hvala, mladim igralcem pa pohvala. — **Mladina 11. 11. 1918.**

JEZICA. Ta mesec je imel Sokol dne 6. t. m. svoje šest predavanje. Številnim novincem je predaval g. Fr. Zupančič o boju svobodne misli za odrešenje človeštva. S svojim znanim temeljitim govorom je vnel poslušalce, da so ga poslušali s največjim zanimanjem in ušeskom. Kakor je g. predavatelj obljubil, pride še k nam o priliki. — V Sokolskem domu pa so 10. t. m. gostovali pevci in igralci peterskega društva širvi v Ljubljani. Spevoigra »Kovačev študent« je bila z zadovoljstvom sprejeta, enodejanka »Čempohar mlajši« pa je vzbudila viharje smeha. Vsi igralci so s največjo rutino izvedli svoje vloge. Upam, da se še pokažejo na našem odru, ko bo bolje opremljen kakor sedaj. Obisk je bil polnoštevilen, uspeh je zato gnošen in moralen.

ST. VID PRI STICNI. Dovolite, da se tudi jaz oglašim v »Domovini«, ker so tako redki dopisi s naše dolenske strani. Ljudje, kakor vidim, samo čakajo, kaj se bo skuhalo. To pa ni prav. Sam Kristus je rekel: »Trkajte in se vam bo odprlo«. Kmetje, obrtniki in delavci, stopimo na noge in odprimo oči! Vsi ta enega, eden za vso. Priključimo se oni stranki, ki je pokazala, da ima smisel in razumevanje za nas, a nas ne farba s bedastimi obljubami. Stranka, ki je za nas vse, je SDS. To lahko mirno zagovarjam in ne dam ničesar na zlobas podtikavanja klerikalnih nestrpnostev. Klerikalci imajo vso moč v rokah, a niso dosegli ničesar za omiljenje davkov. Vsem našim občanom priporočam, da se naročijo na pošteni in resnični ljubni list »Domovina«.

GORA PRI SODRAZICI. Pred nekaj leti smo pri nas z največjo poštovanostjo in veseljem ustanovili gasilno društvo. Nabavili smo si tudi novo brizgalno, ki je stala nad 20.000 dinarjev. Društvo je pokazalo skrajno živahno delovanje, odkar pa je prišlo načelstvo v roke sedanjega načelnika, je prenehalo vsako delovanje. Brizgalna stoji pod kapom ali celo na cesti, da je to vsa zarjavela. Eden ali drugi izmed članstva je zahteval, da se spravi brizgalna v red in se

dala. Ti pa glej, kakor veš in znaš! Sam si skuhal, sam poješ!

V Foltanu je zavrela jeza, vendar si ni upal vzroiti.

«Kaj si res taka?» je skušal z mehkobo.

«Sem, kakor sem. Po ječah se nihče rad ne potika,» je menila Lola.

«Pa vendar,» je navidez preslišal Foltan, «ali ti ni Maks nič naročil? Ali imaš kakšno pisanje?»

«Imela sem pismo,» je potrdila Lola, «pa sem ga oddala Gozdnikovim. Tako veselje je bilo pri hiši, ko je Gozdnica prebrala pisanje, da ti ne morem povedati!»

Foltan se je stresel.

«Zdaj je konec za vselej,» ga je obšlo. S silnim naporom se je premagal, da ni zarjul in lopnil po ženski.

«Zakaj pa nisi meni prinesla pisma?» je očital Loli, «zakaj ga nisi dala meni?»

«Tebi?» se je čudila Lola. «No, ta bi bila lepa! Maks mi čisto natanko naroči, komu naj dam pismo, pa še plača me za to, jaz pa naj dajem tebi, ko vem, da ni tebi namenjeno!»

Iz njenega glasu je zvenela zlobnost ženske, ki je bila vedno vajena živeti tako, da so jo poniževali in teptali drugi, ki pa se ji je sedaj naenkrat ponudila prilika za poniževanje in teptanje drugih.

«Hohó, veš, Foltan, kar je prav, je prav!» se je zarežala in pomolila potepuhu figo pod nos.

«Midva sva že opravila,» se je jela odmiati od njega, ko je spoznala, kako je docela uničen in strt. «Hodi, kamor veš in znaš. Lahko noč!

Kakor osemnajstletna mladenka je hušnila od njega in kmalu je v vratih njene bajte zahreščal zapah. Ko je Foltan uvidel, da ga je zapustilo celo to izgubljeno bitje, je zaškripal z zobmi in odhitel nazaj proti Dravi.

«Ako ne pojde drugače, polščem sebi mesto tam, kjer sem ga bil hotel Gozdnikov,» si je ponavljal v navalu črnega obupa. Ko pa je spet zaslišal šumeti Dravo, ga je zazebló do kosti, pa si je premislil. Brez misli je taval po olšju in iskal zavetja vso dolgo, mrzlo zimsko noč...

XXI.

Odpiraj, dekle, kamrico,
saj veš mojo navadico...

(Nar. pesem.)

Tisti čas, ko se je bil Janez odpravil s Koroškega na Kranjsko, se je podal na pot tudi Bohinjski Francelj. Oba sta krenila isto pot: čez Ljubelj.

Janez je premišljeval:

«Naj reče, kar hoče! ako je pameten in res kaj vreden fant, bo moral uvideti, kako po neumnem in po krivem je dolžil Mojco, čim mu pokažem Maksovo pismo. In če ga še pismo ne prepriča, ga bo prepričalo Mojčino govorjenje v vročici...»

Francelj je premišljeval:

«Ako me je res imela rada, mi bo verjela, ko ji pokažem Maksovo pismo. Če ne bo verjela meni, bo lahko vprašala ljudi. Vsak otrok ji bo lahko povedal, kaj sem pretrpel ta čas... Če ji vse to ne bo dovolj, potem —»

Dalje ni hotel misliti. Hitel je ko jelen in niti čutil ni strmine, tako se mu je mudilo. Šele

na Ljubelju, tam zadaj pri »Deutschpetru« se je ustavil in zavil malo v hišo, da se okrepča. Čim pa je stopil v mračno sobo, se je zavzel:

«Ti?»

Skoro ni mogel verjeti lastnim očem.

«Ja, kaj si res ti tukaj, Janez?»

Gozdnikov, ki je bil malce pred Bohinjskim prišel do gostilnice, ni bil nič manj iznenaden.

«Olej, glej,» je dejal, «koliko časa se že nisva videla!»

Segla sta si v roke. Vsakemu je bilo po svoje malo nerodno, vendar je ta nenadnost in nepričakovanost svidenja obema dokaj pomagala preko prve in najhujše zadrege.

«Hm,» je dejal nato Francelj, «tebe se pa res nisem nadejal tukaj.»

«I, veš,» je povedal Janez, «sem bil namenjen na Kranjsko.»

«Res? Jaz pa na Koroško,» je pripomnil Francelj.

Ko je bil na ta način prebit led, je dejal Janez:

«Novico imam zate, pa ne vem, ali jo boš žalosten ali vesel?»

Francelj je hotel s svojo novico na dan in je hitro pomolil Gozdnikovemu Maksovo pismo. Janez je jel hlastno brati in je včasih glasno vzkliknil vmes. Na koncu je dejal:

«Pa nisi bil namenjen k nam?»

* Izgovori: Dažpetru (znana gostilna ob cesti čez prelaz Ljubelj)

prične z delovanjem, ali vse je zaman. Vsi opomini so bob ob steno. Lansko leto so bili vsi posestniki pripravljeni darovati po nekaj lesa in odmerjen je bil celo že prostor za postavitve zasilenega lesenega doma. Žal je zaradi malomarnosti gotovih funkcionarjev vse zaspalo. Iz tega jasno sledi, da dosedanjí odbor nima nikakega smisla za to prekorisno društvo. Zahtevamo, da se v tem pogledu napravi red, takoj skliče občni zbor in izvoli drug bolj delavni odbor. Posebno želimo, da pride načelstvo v roke zmožnega in poštivalnega člana, ki bo delal za napredek in procvit našega mladega društva. — Več gasilec.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Minulo soboto smo položili k večnemu počitku tukajšnje posestnice, vdovo gospo Ano Pisansky. Prve dni v tednu je obiskala ničesar zlega sluteč vse svoje, več ur oddaljene najbližje sorodnike. Bila je krepke in zdrava. Nikomur se niti sanjalo ni, da bo ta splošno spoštovana in dobra mati, ki je svojo številno družino vzorno vzgojila, že zadnji dan tedna v grobu. V četrtek je bila v vinogradu ves dan. Zvečer je legla trudna v posteljo, iz katere se ni več dvignila. Zadelo jo je srčna kap. Bila je stara 53 let. Prerana in hitra smrt je vzbudila splošno sočutje. Pokojnica je bila vdova tri leta. Svoje 98 let staro in ves čas čilo mater je izgubila šele pred nekaj meseci. Bodi ji lahka domača zemlja! Preostali naši iskreno sožalje!

LOKA PRI ČRNOMLJU. Tudi pri nas imamo ljudi, ki so presedlali od klerikalcev k Radiću; to se pravi iz dočja pod kap. Neki Jože se je hotel pobahati, da je debil od Radića ekspresno pismo ob enajstih ponoči. Gotovo je pošta kar čakala nanj. V nedeljo jutraj je mož zamudil vlak in je Radićev shod končal brez Jožeta iz Loke. Samo ne vemo, kaj bo rekel Radić, ker se tako malo brigajo Ločani zanj. Sedaj pač Ločani ne dobimo republike. Če pa vseeno bo, tedaj bo naš Jože predsednik.

TALČJI VRH V BELI KRAJINI. Dramski odsek «Zarje» na Talčjem vrhu je ponavljal v šoli na Talčjem vrhu igro «Trije tički». Uspeh je bil zelo povolen. Igro so izvedli igralci še z večjo živahnostjo kakor zadnjič. Polna dvorana gledalcev jih je venomer spremljala s smehom. — Žal, zapustiti nas bo moral g. Stanko Jerman, ki je

eden izmed najboljših igralcev dramskega odseka, ker je poklican k vojakom, da tudi tam odsluži svoj rok. Zato pa bomo prihranili za njegov povratek igro «Lumpacijs vagabundus», kjer bo zopet lahko razvezal svoj žakelj humorja.

CERKLJE OB KRKI. V «Domoljubu» se je zopet oglasil naš nadbudni cerkljanski dopisnik. Ne gre mu nikakor v glavo mirna pustna zabava cerkljanske inteligence. Možak pravi, da je naša napredna inteligenca na pustni torek rentala z hreščecimi harmonikami notri do pepelnice in da so našo mirno družbo v posebni sobi v gostilni «Beograd» cerkljanske fantje napadli ter razgnali. To je takšna laž, da presega vse meje. Pravi pa, da je potem vseeno s cerkljanskim pustnim našim ljencem skupaj spregla in odobrvala njihovo obnašanje. Radi bi vedeli, kaj tega nepridiprava tako boli glede naših vrlih naprednih cerkljanskih fantov, ki niso pretepači, razgrajči in hujskači, kakor mogoče sodi dopisnik po sebi. Možak se je spravil na baje prekratka krilca in preveč izrezane jopice, češ, da se z vsem takim obnašanjem krši verski čut. Oj ti, postni slanič ti, svojega obnašanja pa ne vidiš! V zrcalo se poglej v gotovih časih, pa boš s strahom odskočil. Dobro bi vam bilo v glavo vbiti stari pregovor: «Pometaj najprej pred svojim pragom!» Pravijo, da se večkrat vidi podnevi ali ponoči na sprehodu neka boljša SLS-inteligenca z g. dopisnikom; ta šele ima kratka krilca in izrezane jopice. Ali to nič ne krši verskega čuta? Ali to ni pohujšanje mladine? Vprašamo nadalje, ali dopisnik ni prav nič videl one SLS-gospode, ki je prišla na pustni večer iz nekakšne zabave ob pol treh zjutraj, to je že na pepelnico, domov. Naši napredni so bili že ob ponoči doma. Mogoče je ona SLS-gospoda molila rožni venec do tako pozne ure. Vsako delo mora imeti svoje plačilo, samo Vi ga še niste dobili za trudapolno delo; provzročanje sporov, prenašanje laži, motenje miru in izpadanje proti mirnim pristajem SDS, ki obenem tudi pridno berejo obče priljubljene list «Domovino», kar vam nikakor ne gre v Vašo trmasto glavo. Nič se ne bojte, bo že prišel dan plačila, če ne takoj, pa v kratkem z obrestmi vred. Radi bi vedeli, kdaj bo dopisnika srečala pamet. — Nepriistranski.

PETROVA VAS. Pri nas smo uprizorili zadajšjo igro «Sluga», in sicer prvič. Sluga je bil izboren.

Vse se je moralo smejeti, ko je zrasel iz možica v dolgo preklo, da bi lahko klatil zvezde. Dobri so bili tudi ostali. Začetek je bil prav lep. Želimo, da bi nas kmalu zopet povabili v dvorano, ki se nahaja v šolskem prostoru.

CRNOMELJ. Dramski odsek Sokola je uprizoril v hotelu Lacknerju komedijo «Miss Hobs». Igra je bila prav dobro naštudirana. Vsi igralci so bili doma v svojih vlogah. Letos je dosegla sezona pod neumornim bratom Znidarsičem svoj višek. Tako nagosto posejanih iger se ni šel Crnomelj. Počeli bomo tudi o naslednjih prireditvah.

OVŠIŠE PRI PODNARTU. Pri nas imamo daleč po okolici znanega dušnega pastirja. Mož se noče kar nič modernizirati. Skoro pri vsaki priliki hujska in zabavlja čez naprednjake in napredno časopisje. Najbolj ga bodeta «Jutro» in «Domovina». Tudi na prižnici je zopet pričel grmeti. Nekaj časa je miroval, bli je z nekim domačinom v pogodbi, da ne sme eno leto nič politizirati v cerkvi, ako hoče, da dobi podporo za nove zvonove. In res, mož je držal besedo, a komaj je potekel čas, že je zazvenela s prižnice stara pesem. No, končno pa to tudi nič ne škoduje, kajti na njegove politične besede se ne oziramo mnogo in nas le zabavajo.

SLATNA PRI BEGUNJAH. V naši ljubki vasič moremo v zadnjem času zaznamovati prav lepe uspehe na gospodarskem polju. V kratkem načnemo graditi vodovod, ki je zelo potreben, ker do sedaj nimamo primerne vode za domačo porabo, niti zadosti za primer ognja. Pobudo za ta vodovod je dal g. Mežek, ki se je obrnil na našega vrlega poslanca g. dr. Zerjavo za nasvete in pomoč. G. dr. Zerjava pa ni samo obljubil pomoči, kakor imajo navado gg. od SLS, ampak je to obljubo tudi izpolnil, in sicer v toliki meri, da smo samo z njegovo pomočjo prejeli brezplačno vse potrebne cevi, preko 700 m, in visoko državno podporo. Mi se dobro zavedamo te velike zasluge g. poslanca in smo mu iz srca hvaležni za ves njegov trud. Z malo dobre volje in trdom bomo imeli vodovod. Žal, da ni bilo mogoče že sedaj priključiti k našemu vodovodu še sosednjih vasi. Srednja vas dobi to leto že gasilni čen za vse vasi. Brizgalno že imamo. Tudi za to se je največ trudil gori imenovani g. Mežek, ki ga je znani gospod iz Begunj imenoval «krivega preroka». Mi seveda ni-

«Prav si povedal,» je dejal Francelj in jel pripovedovati, kako je nekoč dal Foltanu pismo z naročilom, naj ga nese Mojci. V tistem pismu ji je sporočil, da pride v kratkem ponjo. Potem je res prišel, neko nedeljo je bilo, pa je izvedel, da ga je Mojca pozabila in da se meni s tistim nemškim Maksom.

Nato mu je Janez pokazal pismo, ki ga je bila prinesla od Maksa Lola.

«Kako satanski so ljudje!» se je razsrdil Francelj. «In ne veš, kaj in koliko sem vse pretrpel zavoljo tega ta čas!» Nikjer nisem imel več obstanka, nobena reč me ni veselila in celo dom sem hotel zapustiti in se podati po svetu.

Janez je poslušal z nekakšnim posebnim zadoščenjem. Zadovoljen je bil, ko je iz Franceljnovega pripovedovanja spoznal, da je Mojca imela prav, ko je vedno branila svojega izvoljenca pred raznimi sumničenji.

«Pa bi se kar odpravila sedaj,» je dejal na koncu svojega pripovedovanja Bohinjčev, ki je bil vesel, da se je vse tako lepo izteklo, in je komaj čakal, kdaj zagleda Mojco. Janez ni ugovarjal. Tako sta bila kmalu spet na poti, oba vesela in zadovoljna, da bi bila najraje ukala.

«Kaj takega pa še ne vem,» je dejal Francelj, «da bi se kdo tako ženil.»

«Se menda tudi ne zgodi vsak dan,» je odvrnil Janez. Potem pa:

«Ne veš, kaj je Mojca vse prestala ta čas! Tako se mi je smilila včasih, da bi ji bil skoro želel smrt, če bi jo mogel tako rešiti trpljenja.»

Franceljmu je bilo težko in ni vedel, kaj naj bi odgovoril. Molče je korakal poleg Gozdnikovega in skoraj sram ga je bilo.

«Kar je, jel! Za naprej bom pa že gledal, da bo drugače!» je dejal nazadnje in globoko vzdihnil.

«Če le ne bo prepozno,» je vzdihnil Janez. «Kaj pa je?» se je prestrašil Bohinjčev.

«Saj boš videl!» Janez je obstal:

«Povej no; nekaj mi skrivaš?!»

Po kratkem obotavljanju je povzel Janez:

«Ko je Foltan videl, da se mu zadržujejo vse mreže, ki jih je razpregel za druge, se je hotel maščevati — ali kaj, sam ne vem. Pahnili so Mojco v Dravo in —»

Francelj je prebledel:

«Foltan — Mojco? In sedaj?»

V groznem pričakovanju mu je podrtela vsaka mišica na obrazu.

«Komaj, komaj sem jo rešil!»

Francelj si je oddahnil. Potem ga je zaskrbelo:

«Ali bo le še hotela sedaj sploh kaj slišati o meni po tolikerih bridkostih?»

«Misliš, da bi se bil jaz drugače kdaj podajal k tebi na pot, če ne bi vedel, da —»

Francelj ga je hvaležno pogledal, Janez pa je nadaljeval:

«Dobila je pljučnico, pa upam, da ne bo nič hudega. Ali v vročici je ves čas govorila samo o tebi. Klicala te je in ti pripovedovala...»

Glas se mu je zatikal, ko je naposled kon-

«Ako bi jo bil Bog vzel k sebi, bi umrla s tvojim imenom na ustih!»

Bohinjčevega je pretreslo. unalio V

«In zdaj?»

«Upam, da je najhujše že minilo,» je dejal Janez.

«Potem se pa le podvizajval,» je hitel Francelj in pospešil svoj korak.

Hodila sta naglo: kajti pot je bila še dolga. Vas za vasico sta ostavljala za seboj, toda noga le ni čutila nobene utrujenosti. O vseh podrobnostih sta se pomenkovala; o vseh takih malih dogodivščinah, ki se jih človek spominja samo v izrednih trenutkih.

Ko sta naposled proti večeru prispela v Gozdnikovo hišo, se je Francelj komaj zadrževal, da ni ukal in jokal od radosti.

Čim ga je Mojca zagledala pred seboj, je vzplulo v njej:

«Francelj, Francelj!»

Potem so jo obile solze, tiste sladke solze radosti, za kakršno ni izraza.

Francelj ji je segel v roko:

«Mojca! Saj ne boš huda?»

Dotaknil se je z ustmi njenega razgretega čela, potem pa ji je sedel nasproti in je videl in slišal samo njo, edino njo na svetu. Pozno v noč sta govorila, joj, ko sta si vendar imela toliko povedati! In vsaka njena beseda je bila zanj uteha in vsaka njegova beseda je bila zdravje zanj. In vsa hiša je bila vesela...

Tako sta praznovala Francelj in Mojca svojo zaroko. (Konec prih.)

mamo takega mnenja o njem kakor tudi ne o g. dr. Zerjavu. Mislimo le in želimo: Bog nam daj še dosti takih prerokov, ki poznajo našo življensko potrebo in tudi delajo ter kaj dosežejo za nas. Takih mož naši nasprotniki nimajo. Ni malo, kar smo dosegli. Vendar bomo mogli še več, ker naše ljudstvo želi in hoče napredka, je razumno in rado čita. Posebno mladina je vrlo požrtvovalna: vneto pobira prostovoljno prispevke za gasilni dom, pridno poseja tamburaške vaje in skušnje za predstave v Begunjah kljub precejšnji oddaljenosti. Le krepko naprejt.

PLANINA PRI RAKEKU. Naš g. župnik Lovšin se je spravil z vso silo nad čitatelje «Domovine». Eno zadnjih nedelj ni baš z izbranimi besedami pestil naše prijatelje raz leco. Naravnost nečuvno postopajo nekateri župnikovi podrepaniki, ki na nelep način napadajo čitatelje «Domovine» na cesti ali celo doma. «Domovina» se čita le v nekaterih hišah, in prav te hiše so v verskih zadevah tako lepo poučene, da si jih lahko vzame za zgled marsikateri farc vž. Takšni čisto skrajno sirovi napadi bodo število čitateljev «Domovine» le pomnožili.

ROVTE NAD LOGATCEM. V nedeljo 7. t. m. se je vršila na vrhu pri Sv. treh kraljih orlovska akademija, katere čisti dobiček so namenili za zgradbo Orlovskega doma v Rovtah. No, pa klerikalci nimajo sreče, ker jim je vreme nagajalo, tako da z dobičkom ne bo posebna. Za ta dom bo kupček denarja le bolj počasi rasel, ker tukajšnji občani nismo pri volji prispevati za stvar, ki nima pri nas nikakega pomena. Če že hočejo imeti svoje strankarske zbirališče, pa naj prispevata gg. župnik in župan. G. župan bo že dal, saj je v takih zadevah zelo zgovoren.

GORNJI LOGATEC. Kakor povsod po deželi je Golarjeva «Vdova Rošinka» minulo nedeljo tudi na našem odru imela hvaležno občinstvo, ki kar ni moglo priti iz smeha. Igralo se je zadosti dobro, če se vpošteva bolj dobra volja kot pa izvežbanost igralcev. Gost iz Hotedršice je seveda briljiral, imel pa je v Rošinki izvrstno partnerico. Zapuščali smo Sokolski dom prav veseli, pozabivši na vse tegobe vsakdanjosti. — Naš g. župnik mora imeti silno malo zaupanja v svoje pastirske zmožnosti, ker je že vdrugič povabil misijonarje na pomoč. — Vprašanje pa je, ali se z ogabnim hujskanjem proti sokoletstvu in naprednim časopisom pogloblja versko življenje in preobračajo «neverniki». Nazaj h Kristusu in ven s politiko s prižnice in iz spovednice! — Zveza kulturnih društev bo priredila v nedeljo 28. t. m. ob treh popoldne v Sokolskem domu predavanje o sadjarstvu. Predava strokovnjak g. Josip Štrekelj. Ker je ravno sadjarja pri nas precej zanemarjena, je želeli čim večje udeležbe.

SELNICA OB DRAVI. Cenjeni gospod urednik, ker skoro ni več hiše, v katero ne bi prihajala naša priljubljena «Domovina», zato nam blagovolite odstopiti malo prostora. Naši klerikalci ne vedo, kako bi izlili svoj srd na «Domovinarje». Pa se za to malo zmenimo. Sedaj so začeli prirejati veselice in zabave, kjer se raja in pleše po cele noči. Toda, ker so klerikalci, jim tega seveda nihče ne sme zameriti. Celo godce so si najeli, in sicer iz Avstrije, ker jim menda slovenski niso po godu. Tako se nosi naš denar v tujo državo. Ko bi se kaj slničnega godilo po naših hišah, bi nas imeli za brezverce. Da bo klerikalce kdaj srečala pamet, moramo vsi na delo! «Domovina» mora v vsako hišo! — Fant iz Slemenca.

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. Naša SDS lepo napreduje. Ob ustanovitvi maja meseca 1925. leta je naša organizacija štela 27 članov, letos smo pa prišli že na lepo število 60 organiziranih članov. 24. januarja t. l. se je vršil v prostorih g. Senekoviča občni zbor, ki se ga je udeležilo 51 pristašev in ki sta ga posetila tudi g. Kežar iz Maribora in g. Polič iz Sv. Lenarta. Vsi navzoči so pazljivo sledili izvajanjem govornikov. Pri tej priliki se je izrekla želja, da bi se ustanovila knjižnica, kar kaže, da čuti članstvo potrebo do dobre knjige. Krajevna organizacija je na željo svojih članov priredila dne 21. febru-

arja strokovno predavanje o sadjarstvu. Predaval je tukajšnji g. upravitelj Bratof. Poslušalci, ki jih je bila posojilniška soba nalaščeno polna, so pazljivo sledili govorniku in so z živahno udeležbo v debati dokazali veliko zanimanje in umevanje za predmet. Izrekli so željo, da bi se taka predavanja, ki so za napredek kmetijstva velike važnosti, večkrat vršila. Obljubilo se nam je, da nas v kratkem poseti strokovnjak, ki bo predaval o živinoreji. Prepričani smo, da bo takrat udeležba še večja. Posebno razveseljivo je dejstvo, da se še vedno priključajo k organizaciji novi člani brez vsakršne agitacije od naše strani in kljub pritisku tukajšnjega g. župnika, ki uporablja razne prilike, da bi odvrčal ljudstvo od naše stranke. Ob priliki razdeljevanja spovednih listov se je g. župnik izrazil, da pristopa k naši organizaciji in naroča list «Domovino» toliko novih članov zato, ker jih stranka podkupuje. Pripravljeni smo dati g. župniku v vpogled našo blagajniško knjigo, iz katere se bo prepričal, da je že večina članov vplačala celoletno članarino. Zelo boli g. župnika, da se «Domovina» pri nas tako razširja. Dober list si pač sam dela reklamo. «Domovino» celo naši zagrizeni nasprotniki prav radi čitajo.

HRASTNIK. Zdaj, ko so se objavile kandidatne liste za občinske volitve v Trbovljah, vidimo, da se mnoge stranke svojega pravega imena sramujejo, kajti skrile so se pod razne lepe doneče naslove gospodarskih in delavskih in ne vem še kakšnih list. Gospoda, zakaj to? Ali veste, da so se vas ljudje pod starim naslovom naveličali, ker so vas spoznali? Mi demokratje pa stopamo v boj ponosno s svojo pravo barvo: vemo, da smo se trudili za koristi občanov, in vemo, da našemu imenu ljudstvo zaupa. Uverjeni smo, da bo zato glasovalo za demokratsko listo prav lepo število volilcev in da naše 5. (pete) skrinjice ne bo treba biti sram pred drugimi. — Volilec.

SV. KRISTOF PRI LASKEM. Ker se dakane našega župana in blagajnika glede naknadnega povišanja proračuna za 100.000 Din na občinski seji dne 11. t. m., kakor smo čitali v zadnji številki «Domovine», niso posrečile, je sklical župan po nalogu blagajnika ponovno sejo za prihodnjo nedeljo 28. t. m. Občani, zavedajmo se! Znano je, da nam bo sedanja porubonosna vlada Pašić-Radičeva naložila ogromne davke. Lanski državni proračun je znašal v skupnem okrog 10 milijard, a letos ga nam v naše breme hočejo povišati na 13 in pol milijarde dinarjev. Če iz tega razvidimo, da bomo plačali mnogo več državnega davka kakor lani. Našim občinam bo tudi znano, da je naš občinski odbor na inicijativo Bantana in Napreta povišal občinski proračun za tekoče leto od 80 na 161 %. Ako bi bil proračun že rešen, bi morali plačati letos še enkrat toliko davka kakor lani. Vse to še ne zadostuje gg. blagajniku in županu, ker hočeta še naknadno povišati proračun za 100.000 Din, kar znači zopet 34 %, torej bi se v skupnem povišal proračun od lanskih 80 na 195 %. Vsak posestnik, ki trezno misli, mora biti v skrbeh, odkod naj dobi denar za kritje teh ogromnih davkov. V nedeljo bo odločilen dan. Pridite vsi, ki si ne želite previsokih davkov, ker seja je javna. Tu se boste osebno prepričali, kateri odborniki ščitijo koristi davkoplačevalcev in kateri so tisti, ki navijajo davčni vijak, kateri ni prav nič slabši za kmeta kakor oni v Beogradu. Ker bodo najbrže letos občinske volitve v vsej državi, je potrebno, da spoznamo naše dosedanje občinske zastopnike in vidimo ali zaslužijo, da jih še v bodoče volimo v občinski odbor. Pridite vsi in pokažimo, da smo proti previsokim davkom. — Prižadeti davkoplačevalci.

HRASTNIK. Volilci, somišljeniki, ki ne veste, ali ste v volilnem imeniku ali ne, zglasite se v petek ali v soboto pri Dolinšku, da pogledate v volilni imenik!

BRASLOVČE. V soboto 13. t. m. je nenadoma preminul v 64. letu starosti, zadet od kapi, gosp. Jurij Zohar, znani gostilničar v Spodnjih Gorah. Imel je navado, da je zjutraj, ko je že vstal

in opravil razna dela, šel pozneje še malo spat. Tako je napravil tudi usodnega dne, a se ni več zbudil. Pokojnik je bil priljubljen med farani. Njegova gostilna je slovela po svoji snažnosti. Bodi dobru možu ohranjen blag spomin!

STRTENICA PRI ZIBIKI. V naši okolici imamo nekega zagrizenega klerikalca, za katerega se pulita dve ženski, nikdar ni oženjen. Mož bi že bil lahko bolj pri pameti.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Kot prvi nepovabljeni gosti so bili v nedeljo 14. t. m. pri nas slovenski radičevci. Sklicali so shod, katerega se je udeležilo največ do 20 ljudi, in šlo za bližnjo večino pristasi drugih strank. Kot govornik je nastopil Emerik Stoklas, ki nas je predvsem reformiral, odkod je in s čim se bavi, kar nas šmarjane popolnoma nič ne zanima. Ker je izjavil, da ne trobi v rog gg. Radičev, Pačija in drugih voditeljev, nas je res zanimalo, kaj bo povedal. Proti koncu govora pa je seveda že začel hvaležiti Radičev in njegovo «ne amorno» delovanje v vladi v korist kmetkemu narodu. Trdil je, da je Radič dosegel znižanje davkov v tekočem letu in podobno. To bi g. Stoklas lahko doma povedal kakšni stari ženi. Ta bi mu verjela, nas pa vendar ne bo zverila, da so davki manjši. Večji so sedaj za časa Radičeve vlade kot kdaj prej. Kje neki so dobrote Radičevega vladanja? Ne čutimo jih ne. Govornik je opozoril pristotne, naj vsi pristopijo k Radičevi stranki, čel, le potem bo kmet dosegel, da se bodo njegove zahteve izpolnile. Dejal je tudi drugim tudi naslednje: «Mi nočemo, da bi nam vladali doktorji in duhovniki, kmet mora vladati kmetu». Vprašamo pa g. Stoklaso, koliko poslancev-kmetov je v Radičevi stranki in kaj smejo ukreniti tisti poslanci brez Radiča, ki ni kmet. Napake g. Stoklaso je pa začel popravljati neki g. Debelak. Ta je hotel na vzočje prepričati, da je edino g. Radič dosegel, da znaša državni proračun le 19 milijard dinarjev, do čim je g. Pašić imel že pripravljenih 19 milijard in bi proračun gotovo toliko znašal, da nas ni rešil g. Radič. To pa je res imeniten izgovor za dejstvo, da se je letos proračun kljub zboljšani vrednosti dinarja ogromno povečal proti zadnjemu proračunu. Zaradi tega poviška bomo plačevali še bridke davke. — Ustanovila se je tudi organizacija za Šmarje, katere predsednik je g. Janez Taborne iz Stranj, ki je svoječasno odpovedal pokorščino g. Pačiju in pristopil k Narodnemu bloku. Tudi on hitro skače čez politično plote. Vse kaže, da uspeha šmarski radičevci ne bodo imeli in bomo lahko komaj ustanovljeni organizaciji kmalu zapeli nagrobnico.

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. Dne 15. t. m. smo položili k večnemu počitku g. Matevža Cvirna, upokojenega financarja in posestnika v St. Janzu. V svojem življenju se je mnogo pehal za SLS. Naj počiva v miru!

LOČE PRI POLJČANAH. Imeli smo sv. misijcn. Vsa čast gg. misijonarjem, kar so storili v čast božjo in ljudem v prid, samo da bi se ne bil eden izmed njih tako izpozabil ter udrihal po naprednem časopisu, seveda tudi po «Domovinu». Rekel je namreč, da za «Jutro» in «Domovino» imajo ljudje denarjev dosti, za «Domoljuba» in za čast božjo pa nič. Najbolj se je osmešil, ko je povedal, da za «Domovino» in «Jutro» jemljejo ogromne tisočake v Beogradu, medtem ko poslanci SLS ničesar ne dobijo, kar je seveda laž. Čudno je le, da bi 20 klerikalnih poslancev imelo težji dostop do tisočakov, kakor pa dva demokratska. Za takšno politiko in takšne nauke Kristusove se Vam lepo zahvalimo, kajti cerkev naj bo za čast božjo in ne za zlato tele, za čast nekaterih političnih nestrpnih. Seveda, za ubogo kmetsko ljudstvo je vse dobro, če mu še tako debele otrobe navežejo. Bogatejši in inteligentni jih pa poslušat ne gredo. Po mojem mnenju je naša vera takšna, da mora družiti vse poštene ljudi. Tudi mi je nerazumljivo, da bi se za ubogo ljudstvo začela nebesa šele na onem svetu, medtem ko jih bogatini imajo že na tem svetu.

BOČNA OB DRETI. Dobili smo v roke «Kmet-ski list» št. 7. Kar čudili smo se dopisu od nas,

ko smo ga brali. V tem dopisu nas neznavec imenuje, da smo sami «flosarji» in drvarji, kar nas je v Bočni in okolici, kar pa ni resnica. Mnogo nas je, ki moramo doma prav pridno opravljati kmetijsko delo, da si s kajalimi rokami priborimo svoj vsakdanji kruh. Imamo pa potem tudi obrtnike, kakor krojače, čevljarje, šivilje, kolarje in druge. Dopisnik pravi nadalje, kako pijemo. Vprašamo ga, ali je kaj prispeval k temu, kar smo mi «flosarji» zaušili, da se sedaj šopiri v «Kmetiskem listu». Tudi iz naših deklet se norčuje, češ, kako so lepa in «lučna», a fantje ravno tako. On vabi g. urednika, naj pride gledat naše veselice, na katerih se bo o vsem zapisanem lahko sam prepričal. Omenil je dalje, da imamo kmetijsko bralno društvo, katero vodi kmečka deklica Josipina Pevec, in da knjižnica nudi 3000 knjig. V resnici je pa knjig samo 230. Sedaj si lahko mislite, koliko je v tem dopisu resnice. Ne, pa vseeno nas je pohvalil, da imamo po hišah red in snago, ki je prijateljica ljubemu zdravju. Naj zadostuje za enkrat.

SLOVENJGRADCO. Blizu se Velika noč in ljudje se pripravljajo, da bi dostojno in lepo praznovali praznik vstajenja. Sedaj v postnem času gremo tudi k spovedi, da se izpovemo in očistimo svojih grehov. To je naša stara navada. Če pa mislimo nazaj na prejšnje čase in jih primerjamo s sedanjimi, najdemo zelo veliko razliko. Prej smo hodili v cerkve z veseljem, ker smo se tam radovali lepim naukovi in vzvišenih besed o ljubezni do bližnjega, ki tvori jedro naše krščanske vere. Sedaj pa je vse drugače. V Starem trgu pri Slovenjgradcu so nam pridigovali in so nas spovedovali neki misijonarji. Bili so dobri govorniki, ali na žalost so medsebojni krščanski ljubostni posvetili premalo časa. Dobil sem vselej, kadar sem bil v cerkvi, utis, da sem na kakšnem političnem shodu. Gromoviti govorniki so napadali «Jutro» in «Domovino». Tudi pri spovedih je bil glavni greh, če kdo čita «Jutro» ali «Domovino». Čuditi se moramo, da se v cerkvi — v hiši božji — akoro že ukazuje, koga moraš voliti pri volitvah. Celo ministre so napadali v cerkvi. Treba bi bilo, da bi prišel zopet Kristus in očistil cerkev politike kakor nekdanj tempelj v Jeruzalemu, ki so ga pokvarjeni Judje spreminili v navadno borzo. Nisem prej poznal «Domovine», ker pa so jo v cerkvi tako strašno napadali, sem si jo naročil.

SV. LENART V. SLOVENSKE GORICE. Kot zavedno kmečko dekle sem pričobila več naročnikov za list «Domovino». To pa našemu g. dekanu ni všeč. Poklical je že enega teh naročnikov ter zahteval, naj pošlje takoj list nazaj, če ravno ga je plačal že za pol leta. Rekel je tudi, da pozna dobro tega pišča, ki širi ta «brezverski» list. No, pa mu lahko povem, da to ni pišč, ampak je mlada piščka. «Domovina» ni prav nič nevarna, kakor sama vidim. Kot naročnica še nisem v njej zapazila ničesar zlega. Povem javno, da sem in še bom širila «Domovino» in jo kot najboljši list svetovale vsakomur. — Naročnica.

RESNICA. Smrtna kosa je kar trikrat zaporedoma posegla v našo občino. Posestnik g. Korosec iz Gačnika je že od vojne bolehal, zdaj pa je zvedno zaspal. — Tašča posestnika g. Fridrika Zauferja je odšla v večnost v visoki starosti; domači so ji blažili dolgotrajno bolezen z naj-vestnejšo postrežbo. — V nedeljo zjutraj pa je zaspal vočno spanje g. Pintarič, bivši gostilničar in trgovec v Jelenjah. Zjutraj mu je postalo slabo; zatekel si je še čašo vina, izpil in odšel. Bog mu daj dobro, kakor je bil on vsem dober! — Blag jim spomin. Preostalim naše iskreno sožalje.

SLOVENSKE GORICE. Megla nas ovija v svoje nezdravo krilo že skoro od novega leta sem. Nad polovico ljudi je prehlajena, posebno pa bolehaajo otroci. Kašelj, hripa in ošpice imajo vsojo žetev. Hudo je to posebno za šolsko mladino, ko zaostaja v šoli. Pa že se zboljšuje in upamo, da se bodo z velikonočnim vstajenjem Krista in prirode nehale tudi bolezni. Vse se že pripravlja na svečani sprejem večno dražestne

neveste pomladi in prvi nakitni biseri se že pokazujejo. Polje se že pogrinja s prvim upanosnim pomladnim zelenjem.

JARENINA. Draga «Domovina», ti prihašaj že tudi k nam. Doslej je bil «veri nevaren» pri nas «Kmetiski list». Na njega so letele bombe; gotovim ljudem je bil to, kar je puranu rdeče platno. Pa pride «Domovina» k nam in je namah ogenj v strehi zabutih duševnih revčkov. «Gori, gori, pomagajte gasiti! Vse gori, vera gori, papež gori, Rim gori, farovž gori,» vpijejo hinavsko, ko slišijo o «Domovini» v Jarenini. Neka jesenska devica je prenapihnjena prihitela k sosedu, češ: «Kaj pa mislite za božjo voljo? Nikar brezverske «Domovine»! Kaj pa bodo rekli gospod!» Toda, ali je «Domovina» že kdaj le za piščico črhnila proti veri? Ne! Zakaj pa jo slepo preganjajo? Zato, ker hočejo imeti vse v zaslužjenem spremstvu «Slovenskega Gospodarja». Čeprav ta obrekuje, blati, žali, bruha sovraštvo do nebes zoper sobrata, ga imenujejo vendarle krščanski list. Kdaj ste pa čuli, da bi bil Bog poln sovraštva, zavisti in nestrpnosti, kakor to gotovi ljudje, ki pa še hočejo biti Bogu najbližji.

JARENINA. Neka tukajšnja stara upokojenka se prav brez vsakega povoda zaganja v «Domovino». Mislimo pač, da smo sami dovolj pametni in prav gotovo nje ne bomo hodili spraševati za nasvet. Zanj bi bilo pametnejše, da bi se v svojih letih počela s čim drugim, ne pa s stvarmi, na katere se razume prav toliko kakor ovea v blevu. Ko je te dni ta ženska zagledala v neki hiši «Domovino», se je zrepenčila liki puran na gnoju. Ona se lahko naroči, če hoče, tudi na list za duševno zaostale, nas pa naj pusti na miru.

DRAMLJE. (Smrtna kosa.) V nedeljo 21. t. m. se je pomikal od Lavbičeve hiše žalosten sprevod, ki je spremljal k zadnjemu počitku ugledno mladenko gđ. Franco Lavbičovo. Po dolgi in mučni bolezni je v cvetu mladosti, stara komaj 26 let, morala zapustiti svoje starše, brate in sestre ter oditi tja, «kjer trpljenje grenko mine». Pred hišo žalosti je od pokojnice vzel pretresljivo slovo zvesti njen prijatelj g. France Mastnak. Le redko okó je bilo suho, ko nam je še enkrat razodel vrline njene duše in orisal njen blagi značaj. Na pokopališču so ji cerkveni pevci zapeli ganljivo žalostnico. Počivaj mirno v hladnem grobu! Prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

HRASTNIK. Trboveljske občinske volitve se bodo vršile 28. t. m. Za Hrastnik je določenih dvoje volilšč, in sicer v Delavskem konsumu in v deški šoli. Naša SDS je postavila skrinjico na 5. mesto. Vsak občan naj se zaveda dolžnosti, da gre volit in volil napredne može, ki bodo delali res za blagor občanov. Oni so bili vedno pripravljene pomagati staroupokojencem. Proti redukciji in znižanju plač delavstva se neumorno bore, da dobi delavec to, kar mora imeti za življenje. Da so se ceste držale v najlepšem redu, se imamo zahvaliti edinole našim naprednim možem. Volilci, v našem interesu je, da si izberemo prave može. Delavec, kmet in obrtnik pravijo, da so naši napredni može največ storili v prid delavstva, občinstva in kmeta, zato bodo spustili kroglice v 5. skrinjico.

SREDISČE OB DRAVI. (Jelisava Zadravčeva †) Po dolgih mukah je podlegla v ponedeljek 15. t. m. zavratni bolezni gospa Jelisava Zadravčeva, soproga našega uglednega somišljenika in odličnega narodno-gospodarskega delavca g. Jakoba Zadravca, paromlinarja in veleposestnika v Središču. Rodom Hrvatica iz sosednjega Varaždina, kjer je rasla v odlični meščanski družini Skrujčevi, je bila pokojnica vse življenje narodna žena in podpirateljica narodnih ter gospodarskih ustanov. Bila je zvesta opora svojemu soprogu pri njegovem delovanju in v vseh njegovih težkih borbah. S svojo izredno pridnostjo je mnogo pripomogla k temu, da se je razvilo paromlinsko podjetje g. Zadravca do današnje višine. Kot skrbna in marljiva gospodinja je vodila obsežno gospodarstvo, nikdar pa ni v skrbeh za blagostanje lastne hiše pozabila na dolžnosti do bližnjega. Vrata njenega gostoljubnega doma so bile vedno odprte onim, ki so po-

trebovali pomoči. Njeno dobro sree je občutil marsikateri siromak. Naš kraj še menda ni videl tako veličastnega pogreba, kakršen je bil v sredo 17. t. m., ko smo jo spremljali k zadnjemu počitku. Ljudstvo od blizu in daleč ji je v ogromnih množicah izkazalo zadnjo čast in ob njenem grobu se plakali zlasti vsi oni reveži, katerim je bila pokojnica nad vse dobrotljiva mati. Na čelu sprevoda so korakali gasilno društvo, Sokol, sokolska godba, sokolski pevski zbor, Obrtniško društvo, cela vrsta duhovnikov, za krsto pa žalujoci soprog, sin edinec Jurica in cela vrsta sorodnikov, prijateljev in znancev. Solnce, ki se je tekom dopoldneva še skrivalo, je v trenutku, ko se je spuščala krsta v grob, z vsem svojim pomlad oznanjačim sijajem razlilo nad pokopališčem.

MALA NEDELJA. Na velikonočni ponedeljek točno ob treh bomo imeli priliko videti v Društvenem domu nekaj izrednega. Predstavil se bo občinstvu svetovnoznani zobozdravnik iz Amerike, učeni Mihec iz Ribnice (kupleti, šalji pri zori itd.). Ime mora ostati tajno, ker si ga mora vsak osebno ogledati. Naši dijaki jamčijo, da se bo občinstvo izborna zabavalo. Zato vabimo vse prijatelje od blizu in daleč, da se v obilnem številu udeležijo dijaške prireditve, ki se bo vršila na velikonočni ponedeljek pod imenom «Popoldne smehe». Pridite vsi!

TRBOVLJE. Pri redukciji delavstva in poduradništva imamo različne pomisleke. Pri zunanjem obratu g. K. je bilo reduciranih mnogo poduradnikov. A čuden primer je, da so bili to skoro sami Sokoli, oziroma Orjunaši. Na mesto predsednika Orjune Purkarta je prišel nekdanji zastavonoša Orla, ki je mlajši. Nehote se nam vsiljuje misel, da se to dela po gotovem načrtu, izgotovljenem za kulisami v Društvenem domu. Zakaj se ne reducira gostilničar v Društvenem domu, ki je obenem posestnik? Treba bo paziti! Rudar.

APAČE. Iz Apač se pač menda še nikoli ni kdo oglasil. Da pa svet ne bo mislil, da smo Slovenci tu med Nemci na severni meji že izumrli, se hočemo tudi mi tu in tam oglasiti v nam že zelo priljubljeni «Domovini», kadar bo kaj novic. Rad bi Vam pridobil še kaj naročnikov, pa žal je tu največ Slovencev le državnih nastavljenecov, drugi so pretežno Nemci. Zadnje nedeljo smo ustanovili kolesarsko društvo; šteje že 32 članov. Ko bo lepo vreme, pridemo enkrat tudi v Ljubljano. — Dne 15. t. m. je umrl v 33. letu starosti g. Franc Orter na posledicah bolezni iz svetovne vojne. Kot zaveden Slovenec je bil dalje časa tudi v avstrijskih zaporih. Zelo radi se ga spominjamo, ker je bil vedno vesel in zabaven v družbi. — Ko bo zopet kaj novega, se bom še oglasil.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NAŠI SADNI VRTOVI.

Zadnji čas je, da se lotimo dela po naših sadnih vrtovih, če nismo dosedaj še ničesar storili. Sadni vrtovi so po raznih vaseh tako zanemarjeni, da jih je žalost gledati. Živ krst se zanje ne zmeni. Ni čudno, da imamo od njih tako slabe letine in tako pične dohodke. Drevje raste po eni strani pregosto, po drugi strani imajo pa tudi posamezna drevesa pregosto krone, tako da iz enega in drugega vzroka ne more sadje dobro uspevati. Predno se razvije, nam že popada dol.

Zadnji čas je, da pomagamo takemu drevju do krepkejšje rasti in do večje rodovitosti. Kjer drevesa pregosto stoje, tako da si delajo napotje, tam dajmo pregosto drevje zredčiti, oziroma izrebiti, da bo imelo vsaj drugo drevje dosti prostora, dosti zraku in solnce. Krog naših hiš in domov je drevje marsikje pregosto in stisnjeno, da se ne more pristo in naravno razvijati. Razen tega so veje posameznih dreves tako goste, da jim manjka ob času cvetja in zorenja vsega, svetlobe, toplote in zraku. Naravno je, da nima tako drevje potrebne

moči in da je vse bolj podvrženo boleznim in drugim škodljivcem.

Kakor je treba pogosto drevje iztrebiti, tako je treba zredčiti tudi pregoste veje posameznih dreves. To delo zahteva pravičnega umevanja, ni pa nikakor tako težko, da ga ne bi pogodil kmetovalec, ki se količkaj zanima za sadno drevje in ki s zanimanjem čita «Sadjarja in vrtnarja». Veje, ki delajo preveliko goščo v kroni, ki se križajo in drgnejo, ker rastejo ena v drugo, naj se odstranijo, ravno tako kakor tudi vse suhe veje. Odstraniti je tudi vse tiste bujno pogonale divje ali vodene pogonjke, ki nam kakor plevel poženo in ki nam po nepotrebnem odtegujejo redilni sok. Le tam, kjer bi trebalo kako prerediti mesto izpolniti z novo vejo, le tam se lahko pusti pripraven tak pogonjček, drugod jih je pa povsod zatirati, po vejah in po deblu. Odstraniti pa ne smemo tistih kratkih vejic in pogonjkov na posameznih vejah, ki nam dajejo plodni les in nam rode cvetno popje in sad. To je sicer nekaj samo ob sebi umevnega, vendar je treba tudi na to opozarjati, ker se dobe tudi pri nas taki modrijani, ki v svoji preveliki vnemi porijejo tudi še rodne vejice in veje do golega očiščenja.

Da je treba priliki obrezovanja porabiti tudi za snaženje drevja od mahu in lišaja in da je sedaj tudi zadnji čas za škropljenje drevja proti raznim škodljivcem in boleznim, na vse to se je že opozorilo naše kmetovalce tudi v tem listu.

SETEV TRAVE MED LUCERNO.

To vprašanje je danes na dnevnem redu in velja za posetev trave skupaj s lucerno, pa tudi za poznejšo setev trave med starejšo lucerno, ko postane že redka in je treba izboljšati njeno košnje. Brez dvoma je vprašanje skupne setve lucerne in trave vrhno, o čemer nam pričajo tudi pogosta vprašanja praktičnih kmetovalcev. O stvari pa velja sledeče povedati.

Tam, kjer nam lucerna sama zase dobro uspeva in daje bogate košnje, tam kaže lucerno tudi zapustiti samo zase sejati, tedaj brez trave. V takih primerih imamo lahko od lucerne najlepše košnje in najboljšo krmo. Treba le, da vzdržujemo košnje z rednim in pravilnim gnojenjem in obdelovanjem v dobri moči. Z zgodnjim pomladanskim branjem je skrbeti, da iztrebimo plevel, ki se je vgnjezdil med lucerno. Zemlja med lucerno mora biti čista in rahla.

Kjer nam pa vsa lega in zemlja ne obetata po dosedanjih izkušnjah polnega uspeha, tam kaže sejati med lucerno pripravno travo, ki mora biti tudi večletna kakor je lucerna. Ta trava bi se morala vjemati z lucerno tudi glede številnejših košenj, ki jih imamo od lucerne. Žal pa, da take trave nimamo, ki bi se v tem pogledu lahko merila z lucerno. Po dosedanjih izkušnjah se za skupno setev še najbolj priporoča pasja trava, ki je vzamemo za mernik posetve $\frac{3}{4}$ kg poleg $2\frac{1}{2}$ kg lucerne, ali pa na 1 ha 7 kg pasje trave in 25 kg lucerne. Taka mešanica daje prva leta bogate košnje, pozneje se pa lucerna rada umika travi, kakor je lucerna sploh bolj občutljiva napram travam. Pri skupni setvi jemljemo sploh več semena, ker je znano, da se poleg vsake deteljne rastline lahko stisne še ena trava.

Če bi pa bilo pomanjkljivemu uspevanju lucerne krivo pomanjkanje potrebnih bakterij v zemlji, kar je treba s poskusi dognati, potem je treba zemljo najprej cepiti z bakterijami, ki jih dobujemo v azoformu, azotogenu ali nitraginu.

Slednjič lahko sejemo travo tudi med starejšo lucerno, če je postala redka. V tem primeru pa vzamemo laške ljulike, ki nam še najprej in najlaže pomagajo do boljše košnje za 2 ali 3 leta. V ta namen je treba deteljščice spomladi krepko prebrnati, da se zemlja pri vrhu zrahlja in očisti, nato pa posejati s potrebno količino laške ljulike. Za mernik posetve je treba najmanj $1\frac{1}{2}$ kg, za 1 ha pa najmanj 12 kg. Njivo je potem znova preveči, da se seme zameša z zemljo, in nazadnje z valjarjem dobro povaljati, da nam laška ljulika bolje in hitreje izkali.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na svetovnih tržiščih so cene žitu letos napram lani zelo nizke in še kažejo nagibanje k nadaljnjemu nazadovanju. Spletke ameriških velikih žitnih prekupčevalcev, ki bi radi dvignili cene žitu, se vedno znova izjalovijo spričo dejstva, da so žitne zaloge po lanskem dobri četvi povsod po svetu obilne. Žitne cene so letos tudi pri nas nizke, tako da ima kmetovalec, ki ga že itak tarejo visoki davki, od prodaje žita le malo dohodkov. Na novosadski blagovni borzi so bile v zadnjem času naslednje cene na debelo: pšenica 275 do 285 Din, turščica 110 do 120 Din, moka «0» 450 do 455 Din za 100 kg.

ZIVINA. Cene pokazujejo na vseh naših sejmih v zadnjem času skoro nespremenjeno stanje. Za kilogram žive teže so se na zadnjem mariborskem sejmu prodajali: voli, debeli 8 do 9-50 Din, poldebili 7-50 do 8-50 Din, plemenski 8-75 do 7 Din, biki 5-75 do 6 Din, krave, klavne, debele 6 do 7-50 Din, plemenske 5 do 6 Din, za klobase 3 do 4 Din, molzne in breje 5 do 5-50 Din, mlade živina 5 do 9-50 Din.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 23. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 800-80 do 804-80 Din, 100 italijanskih lir za 227-75 do 228-95 Din, 1 dolar za 56-67 do 56-97 Din, 100 češkoslovaških kron za 168-50 do 169-50 Din.

— Nova kmečka posejilnica. V nedeljo dne 14. t. m. se je vršil v Negovi pri Ljutomeru ustanovni sestanek nove Kmečke hranilnice in posojilnice. Ravnatelj Zadrugne zveze g. Janko Lešničar je navzočim kmetovalcem, ki so bili zbrani iz negovske in tudi iz sosednjih far, pojasnil pomen in naloge Kmečke posojilnice, na kar se je soglasno sklenilo ustanovitev posojilnice in je bilo tudi takoj izvoljeno načelstvo ter nadzorstvo. Na čelu nove posojilnice je ugledni posestnik in gostilničar g. Janko Benjak. Tudi ostali člani načelstva so sami odlični kmečki posestniki in obrtniki. Priprčani smo, da bo nova Kmečka posojilnica v Negovi lepo napredovala.

— Poziv živinorejcem radovljanskega okraja. Okrajna živinorejska odbora za podna okraja Radovljico in Kranjsko goro prevzemata še nadalje po tri do štiri mesece stare bikce, ako izhajajo od prav dobrih molznic in od lepih, licenciranih bikov. Komur skoti krava lepega bikca, naj to takej sporoči z dopisnico okrajnemu ekonomu v Radovljico. Ako je dotični posestnik pripravljen, rediti lastnega bikca za plemo do starosti treh let in pol, mu izplača odbor pri prevzemu bikca polovice vsote, katero je bikce po krajevni tržni ceni za teleta vreden ter doda zraven še do 50 odstotkov poviška za pravilno vzrejo. Višina poviška v odstotkih je odvisna od pravilnosti odstavljanja in krmljenja teleta. Ako doseže tak bik pozneje pri licenciranju vsaj 24 točk ocene, izplača odbor rejcu naknadno še 10 odstotkov celotne nakupne cene v odgovarjajoči valutni vrednosti dinarja. Nadalje izplača odbor rejcu, kadar bo bik star dve leti in pol in ako bo takrat zadovoljivih životnih oblik ter v dobri plemenski rejnosti, še naknadno nagrado v iznosu 20 odstotkov od svoječasnega celotnega nakupnega zneska na podlagi odgovarjajoče valutne vrednosti dinarja. Za posestnike, ki bi hoteli take odbrane in pod nadzorstvom odbora vzrejene bikce prevzeti od drugega posestnika, veljajo popolnoma enake ugodnosti. Interesiranje se vabijo, da sporočijo svoje naslove okrajnemu ekonomu v Radovljico, ki jim dá vsa še morda zaželena pojasnila.

Uspeh.

V nekem časopisu čitamo naslednjo kritiko: Naša nova gledališka igralka je tako izvrstno odigrala umiranje, da je ravnatelj zavarovalne družbe, pri kateri se je igralka pred nekaj dnevi zavarovala za 100.000 Din, zadela kap.

BELEŽKE

+ Vprašanje narodnih poslancev dr. Pivka in dr. Zerjav na ministra ver zaradi politično agitacije škofa dr. Jegliča. Znano je čitateljem, da je ljubljanski škof dr. Jeglič objavil v eni zadnjih števil «Domoljuba» uvodnik, v katerem je skušal razložiti, da je «Domovina» veri nevarna. G. škof se je, kakor smo že pisali, postavil s tem člankom kot višji cerkveni pastir v službo politične stranke ter tako izigral vero v politično svrhu. Dokazali smo že, da jo je gosp. škof s svojim člankom strašno poškodoval. Dokazali smo mu nemočnost njegovih trditvev, da je «Domovina» proti veri, zaradi česar je njegovo nedopustno postopanje tem večjega obsojanja vredno. Zaradi takšne rlorabe škofovske časti sta poslancev dr. Pivko in dr. Zerjav stavila na ministra ver vprašanje: 1.) ali je minister čital, kaj je pisal v «Domoljubu» škof Jeglič, in 2.) kaj misli podvzeti, da so ta škof privede v meje svojih pravih dolžnosti. Poslanca dr. Pivko in dr. Zerjav želita na to vprašanje pisemen odgovor.

+ Starejša duhovščina se je aprila klerikalizem. Ze lani so se vršili razgovori bivših pristavev dr. Susteršiča z radikali glede združitve te struje z radikalno stranko. Te dni je končno poslala beograjska centrala radikalne stranke svoje zastopnike ministra narodnega zdravja Miletica ter poslanca dr. Perića in Leovca v Ljubljano, da se dogovorijo s susteršičjanci glede združitve. Zadevna posvetovalja radikalnih zastopnikov z bivšimi pristavi dr. Susteršiča so se vršila predzadnji ponedeljek in še naslednjega dne. Sestanka so se udeležili od bivših susteršičjancev dr. Vladislav Pegan, veletrgovec Peterca, lesni trgovci Škrbec, kanonik Šiška, dekan Koblar (Kranj), dekan Lavrič (Cerknica), župnik Štrajhar (Borovnica), župnik Fieber (Senjur), župnik Oblak (Velika Loka), župnik Brešar (Velesovo), župnik v pokoju Sinkovec (Kamnik) in drugi. V načelu se je sklenilo, da se ta struja združi z radikalno stranko. Zanimivo je, da so na teh sestankih duhovniki ostre obsojali politične nastope ljubljanskega škofa v prilogi SLS in se slasti znani škofov članek v «Domoljubu» obsodili kot škodljiv ugledu duhovščine in cerkve. Ves ta dogodek je za nas zanimiv predvsem zaradi tega, ker pokazuje, da se nezmišelnih politiki SLS pričenjajo odločno upirati tudi duhovniki.

+ Radičevci in gledališča. Stepan Radič, vodja «seljakov», je te dni šel v Beogradu v gledališče in imel na odru govor, v katerem je stavil igrance in gledališče. Izjavil je, da so igralci najpametnejši ljudje, da je igralski stan najbolj začen in da država vse premalo podpira gledališča. On obeta, da bo podpora za beograjsko gledališče, ki danes znaša «samo» 20 milijonov dinarjev, povišal. Nazadnje je poljubil nekega igralca in ko je občinstvo v velikanskem smehu ploskalo, je ostal na odru in se priklanjal kakor igralec, zator pa se je petkrat spustil in dvignil. Duševni in pravi vodja «seljaške» stranke je s tem nastopom hudo udaril po zobeh svoje agitatorje, ki povsod govore o štednji in proti gledališčem. V resnici je stvar ta, da «seljaška» stranka po svojem vodji razmetava denar za beograjsko in zagrebško gledališče, in to milijone dinarjev, doma pa laže, da to delajo drugi. Če pristati na predlog SDS, da se gledališča dade v zakup, pri čemer bi država prihranila več kot kor znaša ves zemljiški in pridobinski davek Slovenije.

+ «Domovinarji» in «Domoljubarji». Pismo nam: V naši tati smo «Domovinarji» in «Domoljubarji». Grdo smo se gledali med sabo. Jaz sem bil 20 let naročen na «Domoljub», to se pravi g. župnik ga je zame naročil, jaz sem pa plačal Ves čas so nam pripovedovali, da so «Domovinarji» nepošteni, grdi brezverci. Letos je ml fant čital «Domovino», pa sem mu jo vzel iz rok

boječ se, da zaide v «labo družino». Prebral sem prvi članek, drugi, gospodarski del, dopise, povest in drugo, pa sem videl, da «Domovina» piše pravilno in pošteno. Stopil sem k sosedu, ki sva bila zaradi politike v prisiljenem sovraštvu. Sosed me je začuden gledal, ko sem mu rekel, naj me naroči na «Domovino». Dala sva si roki. Dokler bo «Domovina» pisala resnično in pošteno, bo imela vedno več prijateljev. — Bivši «Domoljubar».

+ **Zapravljanje državnega denarja iz kmetkega žepa.** Minister prosvete Stepan Radič je iz državnih sredstev kupil nov luksuzni avtomobil, najdražjo ameriško marko, in sicer za 350.000 dinarjev. Istotako si je nabavil nov avto radičevski minister Nikič. Ministrstvo za agrarno reformo je imelo tri avtomobile; pa to še ni bilo dovolj ministru Pavlu Radiču, zato je kupil še enega za 250.000 Din. Ves ta denar, ki se tako brez potrebe zapravlja za udobnosti «seljaških» ministrov, pride iz žepov naš davkoplačevalcev.

+ **Čemu plačujemo davke.** V Narodni skupščini je 13. t. m. poslanec Vujić vprašal vlado, zakaj se je «kmetčki» minister Pavel Radič peljal preko Madžarske v Češkoslovaško s salonskim vagonom in s tem oškodoval našo državo za veliko vsoto. Minister ima pravico potovati v tuzemstvu s salonskim vozom, v inozemstvu pa mora država račun plačati. «Seljaku» Radiču vozniki listek prvega razreda ni bil dovolj, on je proti predpisom vzel salonski voz. Zdaj je od madžarskih državnih železnic prišel račun za 30 voznih listkov prvega razreda, to je okoli 30.000 dinarjev, ki jih bo naša država v obračunu seveda plačala. Drugače bi stala vožnja le kakih 5000 Din. Ali ni to strašno razsipanje državnega denarja? Kakšna kmetška stranka je to, ki tako zapravlja denar! Ali bodo 25.000 Din gg. radičevci državi vrnili? Sramota!

+ **Hinavščina.** Po ognju in žveplu, ki ga je zadnje tedne bruhalo klerikalno časopisje na «Domovino», je «Slovenec» te dni napisal, da je demokratsko časopisje otvorilo časopisno gonjo proti škofu in klerikalcem. Vsaka reč ima svoje meje. Reči moramo, da je to pisanje «Slovenec» podlo in lažljivo do brezmejnosti, kajti že nekaj tednov sem je «Domovina» samo odgovarjala na klerikalne zbesnelosti. «Domovina» ni začela gonje, pač pa jo je začelo klerikalno časopisje zaradi tega, ker se je «Domovina» po novem letu silno razširila med kmetiskim prebivalstvom. Da so gonjo začeli klerikalci, to se lahko dokaže, ako primerjamo vse številke «Domovine» in «Domoljuba», ki so izšle po novem letu. Enako se je ljubljanski škof prav brez potrebe spravil nad «Domovino». Jasno je, da mu ne bomo molčali, čeprav je škof. Krivice ne bomo mirno požrli. S posebnim užitkom navajata «Slovenec» in «Domoljub», kaj sta o tej gonji pisala «Delavska politika» in pa glasilo dr. Ravniharja. Gospodje okrog teh dveh listov so v svojem fanatičnem slepem sovraštvu skušali prav lepo ustreči klerikalcem. Na ogaben pamflet, ki je bil objavljen v glasilu skupine okrog dr. Ravniharja, sploh ne odgovarjamo, ker nas je sram, da je mogoče med Slovenci spraviti v tisk in javnost takšno pokvarjenost. Pisec v «Delavski politiki» pa je očitno bral samo klerikalno časopisje, kajti sicer bi ne pisal takih nezmisljenosti. Še nekaj se mora priznati klerikalcem. Kadar se na koga spravijo, že dobijo ljudi, da pišejo zanje celo v tako zvane svobodomiselne liste. In ti ljudje očitno lažejo ter zavijajo za klerikalce. Vse to je samo znamenje, da se nas klerikalci resno boje. Že jim gre za kožo. Njihova stavba, zgrajena na hinavščini in svetohlinstvu, se ruši.

Zamenjava.

Neka starejša gospodična grdega obraza je prepričavala svojo družbo, da je kot otrok bila izredno lepa, samo so jo potem pri nekem vltomu zamenjali cigani.

DOMAČE NOVOSTI

* **Ponovno opozorilo dopisnikom.** V zadnjem času dobivamo zopet številne dopise z vsebino, ki je novi tiskovni zakon ne dopušča. Zaradi tega moramo mnogo črtati, nekatere dopise pa sploh zavreči. Opozarjamo, da se prestopki novega tiskovnega zakona kaznujejo zelo ostro, ne samo z denarnimi globami, nego tudi z zapornimi kaznimi. Po novem zakonu pa ne odgovarja le uredništvo, nego predvsem pisec (dopisnik). Mi ravnamo često ne samo v lastnem, nego predvsem v dopisnikovem interesu, da neprimerne dopise zavracamo. To moramo ponovno poudarjati, da nas ne bo kdo napačno razumel. Zal, da ne moremo spremeniti tiskovnega zakona.

* **Nabiranje naročnikov za «Domovino».** Prijatelji «Domovine», zlasti mladi moške in žene, ki bi se hoteli posebno potruditi z nabiranjem naročnikov na «Domovino», naj se javijo gosp. dr. Gregorju Zerjavu, narodnemu poslancu v Ljubljani, pismeno. Dobro je, da jih priporoči bližnja krajevna organizacija SDS ali kakšen nam znani zaupnik. Nato bodo dobili odgovor, kako naj nabirajo, kako novi naročniki odpravijo denar naravnost upravi «Domovine» in kakšno nagrado jim bomo priznali. Le v delu je zmaga!

* **Iz Zveze kulturnih društev v Ljubljani.** Sporočamo vsem članskim društvom, da je uspelo pridobiti nekaj novih predavateljev z zanimivimi in poučnimi gospodarskimi vsebinami, in sicer so to: g. Zelenik: 1.) o vplivu carine na naše gospodarstvo, 2.) o zgodovini trgovine, 3.) gospodarske krize; g. A. Pertot: 1.) o menicah, hipotekah in bančnih posojilih, 2.) navodila za obnavljanje našega trgovca in kmeta z denarnimi zavodi; g. A. Peterlin: 1.) o izoblikovanju značaja, 2.) sile dela nekaj in sodaj; g. Josip Štrekelj: 1.) o vinarstvu, 2.) o sadjarstvu, 3.) o travništvu, 4.) gojenje plemenitega kostanja. Opozarjamo vsa naša društva na gornja predavanja ter jih pozivamo, naj nam nemudoma sporoče želje glede istih ter navedejo dan, uro in kraj (lokal) predavanja. Istočasno prosimo še vsa ona društva, ki še niso imela nikakih predavanj, pa si jih žele, da nam to čimprej sporoče, ker bo predavalne sezone prav kmalu konec ter je treba s prireditvami predavanj hiteti.

* **Volileci trboveljske občine!** Sedaj je prilika, da lahko pokažete našim izkoriščevalcem preziranje s tem, da pač nihče ne vrže kroglice v prvo skrinjico. Prej, ko še ni bilo klerikalcev v upravnem svetu TPD, smo še vsaj za silo živeli delavci pri tej družbi. Danes pa sami vidite, kako je z nami. Ako pa dobijo še v občini absolutno moč, potem ne bo več mogoče shajati v tej črni dolini. Nebesa so nam obljubljali, če jih volimo, sv. Rešnje telo so pred leti izpostavljali za svoje kandidate, ki so nekateri res dosegli nebesa: pri upravnem svetu TPD, ubogi delavci pa redukcijo in revščino, kakor je že dolgo ni bilo v občini. Tudi kmetom je TPD zelo naklonjena: Navadno pošlje kakega klerikalnega upravnega svetnika, kadar gre za odkup zemljišča. Ta svetnik obljubi vselej tako malo, da je kmetovalec prisiljen, iskati pomoči pri sodišču. Zato, kmetje in delavci, naša skrinjica je peta (5.). — Delavec.

* **«Domovina» stopa s prihodnjo številko v 2. četrtletje.** Za Veliko noč bo izšla «Domovina» v večjem obsegu in z zelo zanimivo vsebino. Naročnina do konca leta znaša samo 2250 Din (= 90 kron). Kdor danes in jutri pošlje naročnino, bo že dobil zanimivo velikonočno številko «Domovine». Naroči se «Domovina» na primer takole: Greš na pošto in prosiš, da Ti za 25 par dajo splošno položnico za pošiljanje denarja na obstoječe čekovne račune. V ček vpišeš našo številko 10.711, sicer pa položnico izpolniš z natančnim naslovom in denarnim zneskom, ki on

pošiljaš. Dobro je, da na vrhu vpišeš besedo «nov», da se vključba izvrši brez iskanja. Enostavneje, daš malo dražje, pa naročiš «Domovino», če na dopisnici (za 50 par) napišeš: «Uprava «Domovine» v Ljubljani. Naročam Vas list in prosim, pošljite mi položnico, da morem z njo vplačati naročnino.» Spodaj natančen naslov.

* **Gibanje SDS v mariborski oblasti.** V Kozjem se je vršil dne 10. t. m. občni zbor tamošnje krajevne organizacije. Izvolil se je nov odbor, ki nam jamči, da bo organizacija tudi v bodočem poslovnem letu lepo napredovala. — V Mozirju je bil občni zbor v soboto 13. t. m. v Bočni v nedeljo 14. t. m. popoldne. Na obeh poslednjih občnih zbora je zastopal oblastno organizacijo okrožni tajnik g. Zabkar iz Celja. — V nedeljo 14. t. m. se je vršil občni zbor krajevne organizacije v Račah ob lepi udeležbi. Za predsednika je bil izvoljen posestnik g. Alojz Faleš. — V soboto 20. t. m. zvečer se je vršil sestanek somišljenikov SDS v Svečini, na katerem je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki ima malogo tekom meseca dni izvršiti ustanovitve krajevne organizacije. — V Sv. Juriju ob Pesnici je bil v nedeljo 21. t. m. dobro obiskan občni zbor tamošnje krajevne organizacije. Soglasno je bil izvoljen dosednji odbor z ekonomom g. Stankom Terčeljem kot predsednikom. Na sestanku v Svečini in na občnem zboru v Sv. Juriju je v imenu oblastnega odbora poročal tajnik g. Spindler. — Nova krajevna organizacija se pripravlja tudi v Zgornji Kungoti in bo ustanovitev izvršena istočasno z ustanovitvijo organizacije v Svečini. Zebotova fronta v Slovenskih goricah se krha.

* **Vsak «Domovinar» naj za Veliko noč pridobi novega naročnika.** Prijatelji «Domovine» nam piše: «Zdaj, ko našo ljubo «Domovino» tako grdo in krivično preganjajo, bi bil na to gonjo najboljši odgovor, da bi za Veliko noč vsakdo naš starih naročnikov «Domovine» pridobil vsaj enega novega naročnika, oziroma naročnico. Do kraja leta, to je od 1. aprila do 31. decembra 1926. stane «Domovina» le še 22 Din 50 par (= 90 kron). Prosim, da priložite velikonočni «Domovini» naročilne dopisnice.» (Pozivu zvestega prijatelja odgovarjamo: Teji želji bomo ugodili. Pripravite se torej, čitatelji «Domovine», da nam boste z dopisnico, ki jo Vam bomo priložili za Veliko noč, javili vsaj enega novega «Domovinarja».)

* **Ustanovitev delovanja Delavske zbornice v Ljubljani.** Ministrstvo socialne politike je te dni razveljavilo vse sklepe prve skupščine Delavske zbornice v Ljubljani ter ustavilo delovanje zbornice. Kaj je temu vzrok, ni znano. Najbrže so tu vzadaj politične spletke radičevcev in mogoče tudi klerikalcev.

* **Prometni krizi in težave pod Pohorjem.** Pišejo nam: Čim pogostejše se vozim s konjiškim vlakom, tem več zanimivosti doživim na tej progi. Pogosto so vozički natrpani polni, a gorje ti, če si drzneš v I. razred. Izžene te sprevodnik z vso odločnostjo iz kupeja, zlasti če si tujec. Na odhod vlaka je treba včasih tudi sumljivo dolgo čakati. V Ločah je vstopil prekupčevalec s svinjami malo vinjen. Sprevodnik mu je pokazal preprost voz, češ, tam zadaj je za svinje. Ni mu zameril dotičnik, a nam poslušalcem so te besede zvene vseeno malo preveč nevljudno. — Še zanimivejše je poštno poslovanje v krajih med Slovensko Bistrico in Konjicami. Pismo oddaš v sredo popoldne in dospe srečno ali nesrečno v ponedeljek, v najugodnejšem primeru v nedeljo do naslovljenca. Zaključek: Železnica in pošta za Pohorje, Pohorci za železnico in pošto. Zimsko spanje bo kmalu pri koncu. Zbudite se brez drezanja, saj je Vam v korist!

* **Občinske volitve v Trbovljah.** Iz Hrastnika nam pišejo: V trboveljski občini se bodo vršile v nedeljo občinske volitve. Demokratska stranka je postavila svojo posebno listo, katere nosilec je njen star borec g. Goropevšek. Od Hrastničanov so na listi znani mošje, ki so že mnogokrat pokazali, da vede ob pravem času pobrigati se za koristi domačinov. Čujemo, da se je mnogo delavcev odločilo glasovati sedaj za demokratsko listo, ker so uvideli, da jim je edino ta stranka največja in nesebična prijateljica. Naša skrinjica je peta.

* **Novi češkoslovaški konzul v Ljubljani** dr. Frane Rea je te dni nastopil svoje mesto. V soboto 22. t. m. se bo pripeljal v Maribor, da obišče predstavnike naših oblastev, Jugoslovensko-češkoslovaške lige in Češki klub.

* **Draginjska doklada za duhovnike.** Ministrski svet je podpisal odlok o izpremembi uredbe o draginjski dokladi za duhovnike, s katerim se minister ver pooblašča, da more izjemoma odobriti draginjske dokladi tudi duhovnikom onih župnij, ki imajo manj kot 200 hiš.

* **Obrtniški praznik v Sloveniji.** Na Jožefovo slavi naše obrtništvo vsako leto svoj praznik. Na letošnje Jožefovo so bile po raznih večjih krajih Slovenije lepe obrtniške prireditve, na katerih so se obravnavala vprašanja, ki zadevajo obrtniški stan. Med številnimi težavami, ki tišče obrtniški stan, pa je gotovo davčna preobremenitev največja. Obrtniški praznik je dan, na katerega obrtniki manifestirajo za svoje pravice ter osredotočujejo obrtniško samozavest in solidarnost. Večje prireditve so bile letos v Ljubljani, Mariboru, Celju, Brežicah, Hrastniku, Trbovljah, Sevnici in Šoštanju.

* **Udeležence VI. Ljubljanskega velesejma** (26. junija do 5. julija t. l.) je dovoljen 50odstotni popust od normalnih voznih cen na vseh progah državnih železnic za vse brze, osebne in mešane vlake razen luksuznega vlaka S. O. E. za potovanje v Ljubljano od 20. junija do 5. julija in za povratek od 28. junija do 10. julija t. l. Tudi za prevoz razstavnega blaga velja 50odstotni popust. Te ugodnosti veljajo le na podlagi sejmske legitimacije, ki se bo prodajala v vseh večjih denarnih zavodih in trgovskih korporacijah po 30 Din.

* **Kaj je sramotna.** Iz Recklinghausen Suda (Nemčija) nam pišejo: «Naš Zvon» je nedavno prinesel zopet nekaj prav debelih laži, kar mu pa ne zamerim, ker že vem, od katere strani veter piha. Obrekoval je bil naš zaščitnik, minister g. dr. Zerjav in kakor po navadi tudi naš predsednik Zveze jugoslovanskih delavskih in podpornih društev. Prvemu se iz zlobe očita, da je premalo storil v ministristvu za nas, dasi je storil, kar mu je bilo mogoče. Tukaj samo eno vprašanje: «Koliko dobrega nam je storil doktor Korošec?» Gospodu Bolhi se očita, da je napravil med nami stranke in prepir. Dostikrat sem že slišal govoriti g. Bolha, pa nisem nikdar slišal, da bi bil on rekel: «Ne občujte s tem ali onim Slovincem!» — Slovenskega duhovnika g. Kalana sem šel samo enkrat govoriti, pa je že med drugim dejal: «Ne občujte s temi ljudmi, so slabega duha. Izogibajte se jih!» — Kdo je torej kriv, da rojaki gledajo drug drugega postrani? Zalostno je, če katoliški duhovnik, ki bi moral učiti ljubezen do bližnjega, seje prepir. Mi smo mu jih že mnogo povedali. Zakaj je prišel med nas mirne Slovence v Nemčiji delat razdor? Bolje bi bilo, če bi ga bil uporabil g. ljubljanski škof kje drugje, mogoče na svojem velikem posestvu, kajti tukaj bo imel prav malo uspeha. G. Bolha ima čiste roke in ljubi resnico ter je mož, ki nekaj velja. Jaz se popolnoma pridružujem splošnemu tukašnjemu mnenju, da g. Kalan kot živčno boln mož ne spada sem. Tistemu g. Antonu Koncilji bi bilo tudi dobro svetovati kak prašek, ker menda tudi ni prav pri zdravju. Toliko za danes. — Eden, ki ljubi resnico.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl inž. Mohor Pirnat, dvorni svetnik in predstojnik Osrednjega urada montaničnih uradov v pokoj. — V Šiški je umrla gospa Margareta Grašičeva. — V Zagorju na Pivki je umrl

g. Matija Fatur, trgovec in gostilničar. — V nedeljo je preminul v Železnikih g. Gabrijel Thaler. Pokojnik je bil znan po vsej Selški dolini kot vzoren gospodar in trgovec in priljubljen pri vseh, ki so ga bližje poznali. Z lastno pridnostjo si je ustanovil procvitajočo vinsko trgovino in vodil svojo gostilno v Železnikih kot eno najboljših in najpripravnejših v vsej Selški dolini. Pokojnik je bil znan narodnjak. — V ljubljanski mestni ubožnici je umrla gospa Milica Hribarjeva, ločena žena g. Ivana Hribarja, bivšega ljubljanskega župana in poslanika v Pragi. — V splošni bolnici v Ljubljani je umrl magistratni pisarniški ravnatelj g. Janko Kessler. Šele pred dvema mesecema je stopil v pokoj in legel potem kmalu na bolniško posteljo, iz katere ni več vstal. Pokojnik je bil v Ljubljani splošno znana oseba in se je udeleževal tudi na pisateljskem polju. Pokojnikovo truplo so prepeljali v njegov rojstni kraj v Št. Jernej na Dolenskem k večnemu počitku. — V Ljubljani je po kratki bolezni preminul v starosti 51 let administrativni poročnik v pokoj g. Janko Kump. — V Laškem je umrl v 33. letu starosti zasebnik g. Franc Perdina. — V Ljubljani je umrl gosp. Jakob Munda, deželnosodni svetnik v pokoj. — V Velikih Laščah je preminul g. Josip Hartman, trgovec in posestnik. Dosegel je starost 80 let. — V Ljubljani je umrl g. Jurij Pfeiffer, inšpektor finančne kontrole v pokoj. — Blag jim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Starosta češkoslovaških Sokolov dr. Schreiner** je te dni došel v Beograd. Poslanik dr. Šeba je priredil njemu na čast banket, na katerega je bilo povabljenih večje število uglednih osebnosti.

* **Smrt v Blejskem jezeru.** Blizu graščinskega kopališča so potegnili iz Blejskega jezera truplo 60letnega Zorka iz Vidma pri Krškem, ki je bival v zadnjem času v Celju. Mož si je pred usodnim skokom v jezero zvezal roke in noge, da se ne bi mogel rešiti. Kaj je nesrečneža gnalo v smrt, ni znano.

* **Potres v Slavoniji.** Dne 19. t. m. so občutili v Sladojčevih v Slavoniji tri potresne sunke. Prvi je bil ob 8. zjutraj, drugi ob 3. uri 38 minut in tretji ob 5. uri 15 minut popoldne. Izmed vseh treh je bil najmočnejši tretji sunek.

* **Italijanski finančni stražniki na našem ozemlju** teko ranili dva naša državljana. Te dni popoldne so se pojavili štirje oboroženi italijanski finančni stražniki na našem ozemlju v gostilni «Pri Matevžu» sredi vasi Grčarevca, 2 km od meje. Baje so hoteli kar na našem ozemlju aretirati brata Pavla in Albina Žigona iz Grčarevca, ki sta pobegnili iz goriških zaporov. Albin Žigon, ki jih je slučajno opazil, je o tem obvestil našo finančno stražo, nahajajočo se nekaj korakov od gostilne. Ko so Italijani zagledali dva naša stražnika, so prišli za orožje. Na poziv našega stražnika, naj na našem ozemlju odlože orožje, so Italijani začeli streljati. Brata Žigon in naš finančni stražnik so jih hoteli nato razorožiti. Pri tem je bil Pavel Žigon, ki je že držal za eno italijansko puško, ranjen. Prav tako je bil ranjen finančni stražnik Zajec, ki je prihitel na pomoč. Italijani so nato zbežali in med begom ves čas streljali nazaj. Oba ranjenca sta bila prepeljana v ljubljansko bolnico.

* **Bogokletni «Domoljub»**, ki je mojster v psovanju in laganju — to mu moramo priznati — piše, da je zadnja «Domovina» sramotila frančiškane. Kje pa in kako? Zavijanje sirovemu «Domoljubu» še ne zadostuje, temveč si mora še naravnost izmišljovati stvari, ki jih nismo pisali.

* **V zadnjem hipu rešen.** Pišejo nam: Sedemletni deček železničarja Rubina v Kicarju pri Ptujju je padel po nepredvidnosti v veliko preko dva metra globoko mlako. Na klic njegovega mlajšega brata je z dela prišedši tovarniški kovač Jakob Zamuda potegnil že na dnu se nahajajočega dečka iz vode in ga z umetnim dihanjem spet spravil k življenju. Starši, pazite na otroke in ogradite si razne mlake!

* **Pogrešana.** Terezija Vdovičeva, ki je bila zaposlena pri posestniku Francetu Skrbanju v Cebeku v Vačah pri Litiji, je dne 28. februarja t. l. neznanokam izginila. Najbrže je šla iz nesrečne ljubezni v smrt. Njena mati Marija Vdovičeva v Vačah prijazno prosi za obvestilo, ako je komu kaj znano, kje bi se Terezija nahajala.

* **Smrtina nesreča.** Pišejo nam: Dne 16. t. m. je hlapec župana g. Maksa Časa v Javneku pri Marenbergu pil v gostilni ter pustil konje stati na cesti. Preden je zopet odpeljal naprej, se je približal konju od zadaj in snel odejo. V tem trenutku pa je konj poškočil in udaril hlapca tako močno, da mu je zdrobil prsni koš. Nesrečnik je v nekaj minutah izdihnil.

* **Katastrofalen potres v daljavi.** Te dni so zaznavali potresomeri pod Triglavom katastrofalen potres v daljavi 2000 km v smeri proti vzhodu.

* **Nesnaa utopljenec.** Pri Mrtvicah pri Krškem so potegnili iz Save truplo utopljenca moškega spola, starega 30 do 40 let. Utopljenec je bil 165 cm visok, kostanjevih las, obrate brade, dobrih zob in oblečen v črnkaste hlače, obut v visoke škornje. Ker pa na njem ni bilo opaziti nikakih znakov nasilja, se domneva, da je šel neznanec v smrt prostovoljno ali pa se je ponesrečil.

* **Nevaren ptič pod ključem.** Rajhenburško orožništvo je s pomočjo orožnikov iz Krškega prijelo glasovitega razbojnika Ivana Jeketa iz Rake na Dolenskem. Jeketa ima na vesti celo vrsto zločinov. Dokazali so mu tri ropi in 16 vlomov.

* **Morilec Čič in Zlahtič obešena.** V Mariboru sta bila 20. t. m. zjutraj na prostornem jetniškem dvorišču okrožnega sodišča obešena večkratna morilec 42letni Ivan Zlahtič, mizar na Bregu pri Ptujju, ter 30letni Franc Čič, mizarški pomočnik iz Studencev pri Mariboru. Oba sta bila najbolj znana po roparskem umoru tročlanske Miklove rodine v Studencih pri Mariboru. Čič je zadnje dni priznal še več umorov, katere sta izvršila skupno z Zlahtičem. Dva dni pred usmrtnitvijo je izpovedal, da sta njuni žrtvi tudi žena posestnika Visenjaka in njena mati v Polensaku pri Ptujju. Obe sta bili umorjeni leta 1923. Zločinec Čič se usmrtnitve ni bal ter je sam izjavil, da jo zasluži, Zlahtič pa je bil zelo potr. Usmrtnitvi, ki je bila izvršena še pred sedmo uro zjutraj, je prisostvovalo kakih 350 ljudi.

* **Velik vlom.** Te dni ponoči sta se splazila dva svedrovca v spalno sobo gostilničarke Andje Modičeve v Kolodvorski ulici v Ljubljani in odnesla ročno blagajno, v kateri je bilo okrog 60 dolarjev, 3 turške lire, par zlatih uhanov, poročni prstan z monogramom A. J., 40 italijanskih lir in nekaj bolgarskih levov. Dalje sta pobrala velike množine različnega perila, tako da znaša škoda okrog 10.000 Din.

* **Podtaknjen požar.** Te dni zvečer je nastal pri posestniku Francetu Sršenu v Depali vasi požar, ki mu je vpepelil hišo z vsem gospodarskim poslopjem; pogorelo mu je tudi vse poljsko orodje in živež. Le sreči in požrtvovalnim gasilcem iz Trzina, Stoba, Domžal in Vira, ki so takoj prihiteli na kraj nesreče, se je zahaliti, da ni ogenj uničil tudi sosednjih hiš. Kakor so ugotovili, je bil požar namenoma podtaknjen. Orožništvo je aretiralo kot osumljence tri domače fante. Aretirani Ivan Prelovšek iz Depale vasi je upal, da bo dobil, odnosno podedoval, Sršenovo posestvo. Ker se to ni zgodilo, je Sršenu opetovano grozil, da ga bo spravil na beraško palico, kar je sedaj s požigom tudi storil.

* **Prijet tat.** Celjska policija je aretirala Jurija Nekića, ki je zasledovan zaradi hudodelstva tatvine. Dobila ga je v hotelu «Beli vol».

* **Ne kupujte srečk drugih držav!** Po zakonu je zabranjeno kupovati srečke drugih držav. Kaznujeta se prodajalec in kupec, a srečke so zaplenijo.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO Z WESTFALKEGA

Bottrop, sredi marca.

Spoštovani g. urednik, uljudno Vas pozivam, da bi nam približali naše pismo. Naša Zveza jugoslovenskih delavskih in podpornih društev se je rodila leta 1921. v Buer Hasseln. Njen ustanovitelj je bil g. Pavel Bolha, naš prvi predsednik. Pred vojno je bilo samo tako zvano Barbarsko društvo na Gladbecku, ki je bilo bolj na nemški podlagi, kajti Nemeke izkaznice so bile v nemškem jeziku in voditelji so bili tudi Nemci.

Sele leta 1921, ko so se začeli Čehi, Poljaki in avstrijski Nemci gibati, smo se začeli tudi mi kot narodnjaki in naprednjaki zbirati in društva ustanavljati, najbolj tam, kjer še ni bilo Barbarskega društva. S tem pa smo zadeli tabor klerikalizma, ali naš predsednik g. Pavel Bolha se tega grmenja ni ustrašil, temveč je dejal: «Počasi, pa gotovo se bomo ugnali!» Resnične so bile njegove besede. Do danes smo še vedno dosegli, kar smo podvzeli, najsi bo pri ljudeh ali pri oblastvih, čeravno nas je misli v iliki vode potopiti. Naši naprednjaki zaupajo svojim voditeljem, ker vidijo, da je stvar resna in poštena. Naša društva in Zveza se za naše socialne in narodne potrebe res brigajo. Mnogo se imamo zahvaliti našemu predsedniku Bolhi, ožjim odbornikom in vsem drugim predsednikom.

Slovenci od povsod, združimo se v eno fronto in pomagamo drug drugemu in bodimo si prijatelji!

Moram malo opisati tudi razvoj naših društev. Društvo v Gladbecku pod predsednikom g. Jožetom Koširjem je komaj leto dni staro, pa ima že okoli 80 članov. Vsi so dobri člani. Ravno tako je v Dorstfeldu pri Dortmundu pod predsednikom Privškom. Tam se naše društvo tudi prav dobro razvija, akoravno hodi tudi senjak oni možak trkat na naša srca. Pa ne more ničesar napraviti, ker mu takoj kakšno čisto domačo povemo in imamo: potem zopet za nekaj časa mir. V Her-verst Dorsten, kjer je predsednik g. Florjan Topež, je zadnje tedne prikorakal prav počasi tisti Večni popotnik ter nas nagovarjal, da bi skupaj vozili ter ustanovili Barbarsko društvo. Dobil je samo nekega vinjenega moža in neko žensko, da sta mu šla na liri. G. Kalan, opustite tista prazna pota do nas. Le tako naprej, Her-verst Dorstfani!

PISMO GORENJSKEGA TONETA

Drenov grič, 21. marca.

Gospod urednik, odločil sem se, da se bom vsak teden oglašil v ljubljenski «Domovini». Kajne, da mi boste dovolili toliko prostora, da bom lahko malo pokramljal s svojimi prijatelji, vrliimi Domovinarji?

Cepprav imajo nas, ki beremo «Domovino», naš gospod župnik za nejevernike, pa vendar — kolikor jaz vem — hodimo jaz in vsi moji tovariši sleherno nedeljo k sv. maši. Na tiho nedeljo sem v cerkvi moral, žal, poslušati politično pridigo.

Po stari navadi se je g. župnik spravil na «Domovino» in «Jutro». V «caveti» jezi je mož začel tolči po prižnici kakor kovač s kladivom po železu. Ko je stresel vso jezo nad «brezverci», smo zvedeli nekaj čisto novega. Povedal je, da se bo letos zopet vršilo romanje v Italijo, to popotovanje bo trajalo od 30. aprila do 8. septembra. Romanje bo čisto orlovskega značaja, pa vendar se bodo v družbi Orlov udeležili tega romanja lahko tudi drugi klerikalni veljaki; izvezeti seveda tudi niso liberalci.

Ob tej agitaciji našega g. župnika sem si mislil: Tako bodo torej pristaši SLS zopet šli v Slovenem nasprotno Italijo. Naši klerikalci pa imajo v resnici trdo kožo. Med temi romarji bo gotovo tudi dosti takih, ki so jih mučili Italijani pred leti v vojnem ujetništvu. Zalostna nam majka! Naši ljudje bodo s svojim denariem pod-

pirali tuje. Rad bi doživel, da bi tudi Italijani prišli kdaj k nam in pustili kaj denarja pri nas. Pa se to ne bo menda nikdar zgodilo.

Srečno pot na tem romanju želi vsem skupaj Gorenjski Tone. Kjer boste videli tudi grobove ubogih slovenskih ujetnikov, samo vdičite: Odpustite nam, vi dragi tovariši, kajti mi smo in ostanemo zaslepijenci.

JESENSKI GLASOVI

Jesenice, marca.

Na Jožefovo se je vršil občni zbor kraj. organizacije SDS, na katerem so bili častno zastopani vsi stanovi. G. dr. R. a. p. glavni tajnik iz Ljubljane, nam je podal obširno poročilo o političnem položaju, iz katerega smo razvideli, kako pogubna je za nas Slovence politika, kakršno vodi v Narodni skupščini slovenski klerikalci. Uvideli smo na podlagi gotovih dejstev, da le pošteno, odkrito in odločno demokratsko zastopstvo v Narodni skupščini more prinesiti vsem stanovom Slovenije boljše čase. Kaj nam pomaga, da imamo 20 poslancev klerikalcev v Narodni skupščini, ko so pa ti s svojo neumestno politiko zavozili ugled vseh Slovencev? Kaj je mar tem gospodom trud za našega kmeta, kaj jih briga naše izmuzgano delavstvo in kaj naši obrtniki. Na posledicah te vratolomne politike trpimo brez razlike vsi Slovenci.

Iz poročila tajnika g. Pibrovca je razvidno, da je imel odbor krajevene organizacije v preteklem letu šest odborovih sej in en sestanek vsega članstva. Pod njenim okriljem so se ustanovili tudi napredno izobraževalno društvo «Edinost», ki nad vse pričakovanje dobro uspeva. Ustanovila se je socialno-politična šola, kjer se vršijo predavanja vsak četrtek ob osmih zvečer pri Humru. Ta prekornostna šola naj v prvi vrsti pouči naše delavstvo in obrtnike o njihovih pravicah in o razni zakonodaji. Podrobni program je bil že objavljen v «Domovini».

V novi odbor naše organizacije so bili izvoljeni naslednji gospodje: predsednik dr. Frančišek Kogoj, I. podpredsednik Matija Sušnik, II. podpredsednik dr. Maks Obersnel, III. podpredsednik Ig. Leskovšek, IV. podpredsednik Ignac Hrovat, tajnik Leo Pibrovca, blagajnik Anton Kerštanj, odborniki: Peter Sitar, Fran Rabič, Ignac Konec, Rudolf Oswald, Janko Ravnik, Jože Ravnik, Ivan Potrato, Franc Balob, Jože Tomažič, Ivan Pabersaj, Jože Javorski, Franc Kerštanj, Alojz Kršnik, Alojz Jug; namestniki: Ivan Senveter, Janko Gorup, Jernej Urbar, Avgust Ravhokar, Matevž Puc; preglednika računov: Ivan Stegu in Ivan Potrato; zaupnika: za Sv. Križ Ivan Denuš ml., za Dobravo Gabrijelečič.

Občni zbor je pozdravil pismeno voditelja SDS našega dragega nam dr. Zerjava ter mu izrekel popolno zaupanje. G. Spicarju, vztrajnemu in marljivemu delavcu na naših gorenjskih odrih, pa se je čestitalo ob priliki 20letnega dela.

Nepotrebno skrbi ima naš upokojeni g. Kos. Pri velikonočni spovedi je vprašal deklico mešanske šole, ali morda ona že tudi kaj čita. Ko je deklica vprašanje potrdila in omenila, da je čitala tudi «Jutro», tedaj se je g. Kos strašno razjezil: «Kaj? To umazano kunjjo si čitala?» Deklica je krepko ugovarjala, da «Jutro» ni bilo prav nič umazano, nego čisto in lepo tiskano. Mi smo že poudarjali, da ne iščemo preprirov, vendar sramotjenja ne moremo vtakniti mirno v žep. Ali g. Kos ne ve, da pride na Jesenice dnevno preko 400 izvodov «Jutra» in tedensko preko 100 izvodov «Domovine»? Vse to naj bi bilo seveda umazano. Ej, Jeseničani bodo pač sami presodili, kaj je umazano. — Jeseničani.

PISMO GROBINEKOVEGA JOKLNA

Šmarje pri Jelšah, marca.

Po šmarji s'n hodu, s'n ribe loviu;

s'n žakelj nastavu, s'n dikle dobiu.

Tou ji 'n tal pejsmi, kero s'n slišao v jini šmaraki uštariji. Narlajše je paiv tišeti, ku ji ibez

vzeu. Pa tujd basavoje je bil dšavna. Vsi tau 'no se kar boudi me jo pšamala, de s'n tujd ja stoupa v tistju uštariji na 'n šariko. Kar ku s'n nute stuopa, su ti čapramenja vrebti vrtinai, pa začeli gavariti u politiki. De škovni čvekaji s'n kar vajdeu, de su fejt gajja. Gavarili su samu toke štiklee, ku s'n tujd mase brigali, ku s'n biu strašnu firbičn.

Pa mislite, ljubi bratje, da se bi pjeni ku su pejli? O ne, jidn je piu čamala, drugi špicar, vsi drugi pa fte al kufa. Je se ji tujd mine ket-naroca vprošala, de čejm pit kufe al fte.

Mejnl su se, de bi bil dšabr, ku bi pavraki fukl bul «Domovinu» prebrala, ku tuda resnico piše.

Ku s'n slišau ud tutih cajng, s'n kar veridov, kerl su. Se tujdi ja provai, naj pavre pa tujd drugi «Domovinu» birefo, da buje zvejdj za lum-parije klerikalne strohne. Se tam somu ložejo, pa nas vbouge pavre farbeja.

Ce se bum vičkrat cajt jana, de pa prausim, g. urednik tutih cajng, da budo doli piac v jih.

GRDO OBRKOVANJE INVALIDOV

Celje, 22. marca.

Tebi, naša «Domovina», ki te čitajo vsi pametno misleči in pošteni ljudje, pošiljam iskrene pozdrave. Enako pozdravljam vse tvoje aveste naročnike. Srečo in duha me silita, da napišem par vrstic v obrambo invalidov, katerim si, «Domovina», posvečala vedno vso pozornost. Nekateri ljudje se kar ne morejo dovolj natogotiti nad nami siromašnimi invalidi.

Te dni sem prišel po opravkih v Celje. Opoldne se zaprejo trgovine, tako da sem imel dve uri časa do zopetne otvoritve. Med tem časom sem se podal v neko gostilno, da se nekoliko odpočijem in okrepčam. Ko sem sedel nekaj časa, sta prišla dva vojna invalida, eden slep, ter sedla v gostilni.

Pri sosednji mizi je sedel prileten mož, ki je takoj pokazal svojo omiko in dobru srčnost napram obema vojnima žrtvama s besedami: «Česa ste se pa naučili v vojni? Preklinjati! In česa še? Avstrijo ste nam napravili!»

Lep možak je to. Namaste da bi bil vesel in zadovoljen, da je za časa vojne sedel doma, še pa zmerja nas siromake in vadihuje po oni Avstriji, ki nas je gonila za prason nič v vojno kakor klavno živino. Mi, ki smo izgubili na bojnih poljanah zdravje, pač menda ne zaslužio takih besed od strani spočitnikov, ki se jim ni bilo treba tresti za svojo dušo. — Vojni invalidi.

ŽENSKI VESTNIK

ZGODNJE VRTNICE

Vrtnica ali roža si pridobiva čedalje več prijateljev in ljubiteljev. Zato ni čudno, da si umetni vrtnarji prizadevajo izgoviti vedno več novih rožnih vrst. Pomnožujemo vrtnice s cepitvenjem na divjo rožo, ki ji pravimo tudi šipki, najuspešnejše meseca avgusta na spoče čim.

Pomladi že težko pričakujemo rožnih cvetov. Zgodnje cvetje se tudi drago prodaja ter nam obenem nudi skupiček. Pri rožnih grmih pospešimo cvetenje lahko umetno. Pri obrezovanju pustimo več dolgih pogankov, ki jih razprostrimo in privežemo nizko pri zemlji. Okrog postavimo iz desk zbit štiriozgat obod, vrhu oboda pa položimo okno s šipami kakor na tople grede. Po dnevi pustimo, da obevati rastline solnce skozi šipe, ponoči pa, ako proti mraz, položimo vrhu šip še slamo in deske. Zaradi boljšega razgrevanja in varovanja pred mrazom je dobro, ako krog oboda od zunaj naložimo svežega konjskega gnoja.

V par tednih se cvetje razvije, medtem ko nezavarovane druge rože ustirajo še dremajo v zimskem spanju.

Jošip Strekelj.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Podoben večerja.

Prijatelj se je bahal, da bo imel za večerjo svinjsko pečenko s kumpirjem.

Drugi prijatelj: *Kakšen sluhaj!* Tudi jaz bom imel takšno večerjo, samo svinjske pečenke ne bo poleg...

Is starih časov.

Nekoliko vinjen kmetovalec tlačen je peljal v volu vprežen voz. Nasproti se je pripeljal njegov graščak v četverprežni kočiji, a kmet se ni hotel izogniti.

Graščak ga je zaradi tega jezo nahrulil: *Ali me poznaš?*

Kmet: *«Poznam!»*

Graščak: *«Kdo sem torej?»*

Kmet: *«Krič!»*

Graščak: *«Čegava pa je ta vas?»*

Kmet: *«Moja!»*

Druga dne se prišli po kmeta biriti ter ga gnali v grad. Ves skesan je prišel kmet tlačen pred graščaka, ki ga je vprašal: *«Moj dragi, ali me poznaš?»*

Kmet je zastul, da ta hinavski nagovor pomeni, da bo dobil batine, zato je odgovoril: *«Poznam vas, moj milostljivi gospodar!»*

Graščak: *«A čegava je ta vas?»*

Kmet: *«Danes je vaša, milostljivi gospod, toda včeraj je bila moja, ker sem bil pijan!»*

Graščaku je bil odgovor tako po volji, da je kmeta odpustil brez kazni.

Ljubena ne pozna predsodkov.

Ko je sloveči Američan dr. Johnson snubil gospodično Potterjevo, ji je odkrito povedal, da je nizkega stanu ter brez premoženja in da je eden njegovih stricov bil celo obešen.

Gospodična ga je pomirila, da do sedaj sicer še nihče njenih sorodnikov ni bil obešen, toda med njimi jih je najmanj 20 takih, ki so že davno zaslužili vislice.

Priprava na zakonski stan.

Župnik v Kurji vasi je govoril ženinu in nevesti: *«Važen je korak, ki ga bosta sedaj napravila. Ali sta se tudi pripravila zanj?»*

Zenit: *«O, seveda, gospod župnik, zaklali smo že teleta, svinjo, 20 gosli in 10 rac.»*

Srečen berač.

Nekoga slavnega pesnika je na cesti naprosil berač za milodar, a pesnik je bil slučajno sub, zato se je hotel izmuzniti z vprašanjem: *«Ali mi lahko menjate 100 dinarjev?»*

«Lahko, gospod,» je veselo odgovoril berač. «Srečen slovek,» je pristavil pesnik, «a jaz nimam niti dinarja.»

Da se le razumejo.

Na neko župnijo je prišel bolehen duhovnik, ki je prav tiho govoril, zato pa je tem živahneje spremljal svoje pridige z gibanjem rok.

Ob priliki birne je škof zaupno vprašal vsakega župana, kako so kaj zadovoljni z župnikom.

Župan: O, prav dobro se razumemo. Gospod pridiguje z rokami, mi ga pa poslušamo z očmi.

Italijan in slovenščina.

Italijan Džovani Kvintakvanti je živel dalje časa med Slovenci. Malo se je že naučil našega jezika, toda slovensko brati mu ni šlo. Nekoč se je v družbi hudoval: *«Mga ga je to gerda slovenski jezik. Kakšen ošel se ga bo naučiti po slovensko bratili!»*

Eden od družbe ga je zavrnil: *«Prav imate, samo osli se ne naučijo brati slovenski...»*

Nagrada za potrpečljivost.

Evlija: *«Kakor sem čula, se nameravaš poročiti. No, dovolj dolgo si čakala.»*

Marijanka: *«Res je, ali zato bom svojemu so-progu tretja žena.»*

Is otroških ust.

Učitelj je vprašal v šoli malo Nežico: *«Ali veš ti za kakšnega sesalca brez zob?»*

Nežica: *«Da, gospod učitelj.»*

Učitelj: *«No, povej.»*

Nežica: *«Na primer, stari berač Jurij...»*

Dober odgovor.

Zašel je Ožbvt med dva mestna potepina, ki sta hotela zbijati šale na njegov račun. Ko so vsi trije korakali po cesti, Ožbvt v sredi, je rekel eden izmed potepinov: *«Povejte nam, boter, ali ste Vi vol ali osel?»*

Ožbvt: *«O, mlada gospoda, sedaj sem baš v sredi med volom in oslom...»*

Nesrečen zaljubljenec.

Mladi gospod Zvezdoslav se je zaljubil v ponosno gospodično Hrabroslovo. Toda ta mu ljubezni ni vračala. Zato se je odločil nekega dne, da gre v smrt, in sicer na poseben način. Kupil je škaflo mazila za čevlje in ga pojedel. Prišel je zdravnik in ga vprašal: *«Nesrečnik, kaj ste storili?»*

Zvezdoslav: *«Zastrupil sem se.»*

Zdravnik: *«A kaj ste jedli?»*

Zvezdoslav: *«Mazilo za čevlje.»*

Zdravnik: *«Kako to? Zakaj niste rajši vzeli ciankalkija?»*

Zvezdoslav: *«Kaj pa mislite, gospod zdravnik, potem bi vendar umrl.»*

Nedeljski lovec.

Gospod Hrabroslov bi na vsak način rad pokazal svoji ženi, da je dober lovec. No, in neke nedelje se je podal z bridko puškico nad zajce ter prinesel proti večeru prav lepo zajčje bitje domov.

Zena je ogledovala plen ter pripomnila: *«Čudno, da tudi divjačina pozna naše postave, ker ima zajček na nogi listek s prodajno ceno...»*

Zajčkova oporoka.

Gasper, ki je bil nedeljski lovec, je na polju z bridko puško v roki baš srečal Ožbvt, ko je skočil izza grma zajec. Da pokaže svojo umetnost Ožbvtu, nameri na zajca in reče: *«Zajček, zdaj pa le hitro napravi oporoko!»*

Gasper je sprožil, toda zajček je tekel naprej.

Ožbvt: *«Vidiš ga, vidiš, kako se mu mudi k notarju...»*

Listnica uredništva

Laško. Dopis, ki se tiče «Jutra», pošljite «Jutru»!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dopis je jako oster. Priobčiti ga moremo samo s podpisom. Prosim, da nam odgovorite, kako mislite.

Cerklje ob Krki. Oglašajte se večkrat! Prosim, da nam poročate tudi o drugih domačih dogodkih. Zeleli bi kratka poročila, toda zato pogostejše.

Dolenji Boštanj ob Savi. Za smrtni oglas se mora plačati. Tudi ni nihče podpisan, tako da ne vemo, odkod je oglas poslan. Uredništvo mora za pošiljalca vedeti.

Taleži vrh. Baš kratki dopisi so nam najbolj dobro došli. Kratki in pogosti, da imamo lahko v eni številki čim več dopisov in iz čim več krajev!

Sv. Duh nad Krškim, Oselica nad Skofjo Loko, Veržej in drugi dopisi se pridejo na vrsto.

Recklinghausen-Süd. Glede Vaše prošnje smo vse potrebno sporočili narodnemu poslancu gosp. dr. Žerjavu, ki bo zadevo spravil naprej. Upajmo, da bodo merodajni činitelji uvaževali njegovo posredovanje.

Iz litjskega okraja. Stvar je zelo osebna in je moremo priobčiti samo s podpisom. Prosim, da nas obvestite.

Gornji Logatec. Pošljitel! Kedaj bodo na vrsto prišle, Vam ne moremo povedati. Mi namreč kar po vrstnem redu objavljamo dospelé prispevke, ki so godni za tisk. Ako so prav dobre stvari, bodo prišle kmalu na vrsto.

Sv. Peter v Savinjski dolini. Znače morate naročiti naravnost na naslov ZSV, Miklošičeva cesta 7a, Ljubljana.

Apače. Le oglašite se še. Mogoče nam poročate lahko domače dogodke tudi iz sosednjih občin.

Grobelno-Virštanj. Vaše stvari so nam jako dobro došle. Prosim, pa, da so sestavki mnogo krajši, pa zato pogostejši. Imamo vedno borbo s prostorom in se prizadevamo, da iz čim več krajev objavljamo poročila. Mogoče bi nam hoteli poročati stalno tudi o raznih tamkajšnjih dnevnih dogodkih v kratkih noticah. Osebnosti pa čim manj! Kadar je umestno, se morajo tudi napake izpregledati. Mi imamo v tem pogledu že dovolj bridkih izkušenj. Če bi bili v naši koži, bi nas laže razumeli.

Kompolje ob Savi. Zaradi novega tiskovnega zakona nemogoče priobčiti. Je tožljivo.

Šmarje pri Jelšah. Naslova za dotični oglas ni več, ker je že zastarel. Dotični članek, v katerem omenjate Vodnikovo družbo, je daleko preoster po novem tiskovnem zakonu, dasi je opravičen. Zakon tega ne dovoljuje. Prosim, da urazujete zakon, ki visi nad nami kot Damoklejev meč, in nam še poročate.

Kar je že dedom in roditeljem pomagalo, to bo pomagalo tudi Vam! Elsa flujd, da, samo «Elsaflujd»! To že skozi 27 let priljubljeno domače ereditvo s svojo mnogokratno uporabo odznotraj in odzunaj kot ublažilec bolečin! Umivanje in drgnjenje z Elsaflujdom krepi in jača Vaše telo, stori Vas zmogljivejše pri prehlajenju in Vam pripravlja užitek. En sam polkus je izprobnost mnoge, ki niso hoteli verovati in jih privedel, da iz hvaležnosti še dalje priporočajo Fellerjev «Elsaflujd». Tudi Vi boste storili isto, ako naročite za polkus 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din ali da Vam pride še ceneje: 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju v Stobici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

Prvovrstno naravno vino

lastnega pridelka, pa tudi sortirana graščinska vina iz ptujskega okraja se dobe pri g. Stojnschegu v Rogaški Slatini pod jako ugodnimi pogoji. 37

Prodajam smrekov gozd

z zemljo v izmeri treh johov po ugodni ceni. — Pojasnila daje Anton Zelič, posestnik v Gornji Rečici, pošta Laško.

Za Veliko noč nov klobuk

moram imeti! Kje naj ga kupim? Najceneje ga kupiš v dobro znani trgovini klobukov

JOS. POK nasl. A. JAMNIK

v Ljubljani, Starý trg št. 14.

Velika zaloga najnovejših novosti klobukov in čepic.

Modne kamgarne in ševijote

v veliki izbiri po ugodni ceni

dobite

v obče znani, nad 50 let obstoječi inanufakturni trgovini

R. MIKLAUC

«Pri Škofu» v Ljubljani.

Zunanjim naročnikom se pošilja tudi po pošti.

DENAR

je od nekega časa postal redek. Vedno težje postaja pridobivati si ga. Ali življenje primorava vsakega na borbo za obstanek in kdor hoče v tej borbi zmagati, mora biti zdrav, svež in uporen. Zatorej uporabljamo pri utrujenosti, onemoglosti, nervozni in vsled tega provzročenem nespajku Fel-

lerjev blagodišeči «Elsafluid», ki osvežuje, krepi mišice in živce, lajša bolečine. Kot nam vedno iznova potrjujejo, Fellerjev Elsafluid tudi pri močnih revmatičnih bolečinah izvrstno deluje. Dober kosmetikum. Močnejši, štedljivejši in boljšega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvoj-

natih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din, že obenem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju ali proti vnaprej poslanemu denarju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Posamezne steklenice Elsa-fluida se dode v lekarnah in sorodnih trgovinah ob nižanih cenah po 9 Din.

Lep semenski oves

prodaja I. KNEZ, Ljubljana
Gospodarska cesta 3.

Pa prav nikjer

ne morete kupiti boljših oblek in obnem tako poceni kakor v Ljubljani
v trgovini z moškimi oblekami

Fran Derenda

Gradišče št. 4.

Pozor! Pozor!

Kdor namerava zidati in potrebuje: nosilke, cement, štukador, betonsko in drugo železo, okovje, štedilnike, peč, mreže za ograjo in vse v to stroko spadajoče predmete, dobi iste ceno in v veliki izbiri pri

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in drobno
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 16
Točna postrežba! Zmerne cene!

Lepe povesti

po znižanih cenah oddaja

Tiskovna zadruga v Ljubljani:

Stare Jos., Lisjakova hči. Povest.
Broširana 6 Din, vezana 16 Din, poština 1 Din 25 p.

Stritar Josip, Sodnikovi. Povest.
Broš. 10 Din, v platno vez. 20 Din, pošt. 1 Din 25 p.

Kaš Igo, Dalmatinske povesti.
Broš. 6 Din, vez. 13 Din, pošt. 1 Din 25 p.

Hinko Dolenc, Izbrani spisi. (Spomini o Cerkljanskem jezeru, O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh. Črtice o burji.)
Broš. 10 Din, vez. 16 Din, pošt. 1 Din 25 p.

Milčinski, Tolovaj Mataj in druge pravljice.
Broš. 16 Din, vez. 26 Din, pošt. 1 Din 50 par.

Milčinski, Zgodbe kraljeviča Marka.
Vez. 16 Din, pošt. 1 Din 50 par.

Filip Dom, Kako so se vrati ženili.
Broš. 24 Din, vez. 30 Din, pošt. 1 Din 50 par.

Milčinski, Drobiz.
Broš. 14 Din, vez. 20 Din, pošt. 1 Din 75 par.

Feigel, Tik za fronto.
Broš. 14 Din, vez. 20 Din, pošt. 2 Din.

Knjige naročite in denar pošljite na
Knjigarno Tiskovne zadruge
v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Veliko denarja izgubite

ako pred Veliko nočjo kupite čevlje drugod, kakor v detajlni prodajalni tvrdke

Carl Pollak d. d., Ljubljana

Dunajska cesta št. 23, na dvorišču.

Hranite Vaš denar za Veliko noč!

Našim odjemalcem pripravljamo za Veliko noč veliko presenečenje. Čitajte pazljivo časopis v prihodnjih 14 dneh in shranite ta oglas!

■ ■ ■ Izrežite ga! ■ ■ ■

Naznanjamo tužno vest, da je naš preljubljeni gospod

Blaž Tominc

šolski upravitelj v p.,
soustavovitelj in neumorni delavec tukajšnje Hranilnice in posojilnice

v 63. letu starosti dne 15. t. m. ob 7. uri, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal. Slava njegovemu spominu in lahka mu zemljica! Njegovi rodbini naše najgloblje sožalje!

Globoko, dne 15. marca 1926.

Načelstvo in nadzorstvo
Hranilnice in posojilnice
v Globokem.

Naznanjam, da sem zopet otvoril mi-zarsko obrt ter se cenj. znanem in prijateljem Domovine priporočam.

Postrežba točna. Delo dobro.

Josip Strahovnik, Lipje 54
St. Janž na Vinaki gor., p. Velenje

J. STJEPUSIN SIBAK

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlitovan na pariski izložbi

Janez Joška vpraša: «Kam pa greš?»

«Janez, ali ne veš?»

Grem h Krošeljcu na Martinovo cesto

kupovat, ker ima veliko izbero

moških modnih štofov

in dosti drugega različnega blaga, katerega Ti on najceneje dá.

Pozor ženini in neveste!

Žimnice

matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetniške izdelke tudi najceneje

RUDOLF RADOVAN

tapetnik

Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Ne pomaga nič! — Prepričajte se!

Kar je res! Češniku je pa le res!

Da se kupuje najbolj trpežno blago za ženske in moške obleke le v domači modi trgovini pri

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Največja izbira svilnatih rut in šerp.

Gospodinje, šivilje, obrtniki!

Do sedaj neprekosljivi

šivalni stroji

KÖHLER

z 10 letnim jamstvom

se dode v najmodernejših opremljenih za rodbino, šivilje, krojače in čevljarje pri tvrdki

Iv. Auerhammer

Ljubljana, Kolodvorska ulica 3.

Prodaja se tudi na obroke.